

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 11485

OYF HEYMISHER ERD

Shmuel Perlmutter

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שמואל פערלמוטער

אויף היימישער ערד

שמואל פערלמוטער

אויף
היימישער
ערד

לידער

פארלאג
י.ל. פרץ
ישראל

תל-אביב, תשל"ו — 1976

SHMUEL PERLMUTER

OIF HEIMISHER ERD

שמואל פערלמוטער / אויף היימישער ערד

J. L. Peretz Publishing House
31, Allenby Str., Tel Aviv, Israel

פארלאַג י. ל. פּרעץ, תּל־אביב, רח' אלנבי 31

Printed in Israel 1976

נדפס בישראל, תשל"ו

דפוס „אור“ בע"מ, שד' הר־ציון 104, תל־אביב, טל. 822481

עקזיסטענץ

ירושלים

צו דיין שטויב און טרערן-וואַנט
בייגט מיין קאָפּ זיך שוין אַ גרויער,
און ווי אַ מידער שאַטן אויף וויים געוואַנט,
שלייך איך זיך דורך דיין געעפּנטן טויער.

גאַנצע דורות זיידעס שאַטענען פאַרביי דאָ,
זיי שוועבן אין שיינקייט, ווי שמערן אין נאַכטרוים
ס'ווייגט זיך קדושה-שיין אין שמילן בלאַ,
ווי אַ ניגון פון אַ ליכטיקן טרוים.

יעדעס גרעזל צווישן דיינע בערג-קנייטשן,
שימערט אַרויס מיט לאַכנדיקע אויגן,
גרעזל פון גאווה וואַקסט, ווי געטריבן פון בייטשן,
וואָס נאָר צו מלכות וועט עס זיך בייגן.

די זון מיט אַ כוח אַ יונגען,
מיט ערשטן, זיכערן גלי,
הייבט זיך מיט אַ פנים צעזונגען,
אויף דיינע פעלדזן-בערג אין מאַרגנפרי.

דעם כביש פון וועג צו דיר גלעט
איך מיט מיינע בענקענדיקע אויגן,
און ווי אַן איינגעווייגטער אין אַ ווייכן בעט,
ווייגט מיין גוף זיך אין דיין ליכט פון רעגנבויען.

און ס'דוכט מיר, איך הער אין דורכזיכטיקער שטילקייט,
לויטערע תפילות טריפן אויף דיינע רויטע בערג,
וואָס צינדן זיך אָן, ווי יום-הקדושדיקע ליכטיקייט,
צו באַלייכטן די טיפע כוונה פון באַשעפערס ווערק.

פאַר נאַכט, ווען אויף דיינע מויערן-שטיינער
די שקיעה-זון בלענדט מיט אַ גילדענעם שליסל,
עפנט זיך אַ ליכטיק טירל: זע, דער טאַל, אַן אויפגעלויכטענער,
גאַלדיקט מיט מאַנדלען זיסע פון ברוינעם ניסל.

די זון האָט זיך שפּעט אַראַפּגעלאָזט,
געזונקען אין די טיפע בערג-קנייטשן;
דער הייסער טאַג האָט די גלויקע שטיינער פאַרלאָזט
און די לבנה-נאַכט האָט מיט זילבערשיין גענומען פלייצן.

איינגעהילט אין אַ שטערנדיקן הימלבוין,
הער איך קלאַר געהיימע טריט און שטיל איך צייל
און פאַלג זיי נאָך מיט נייגעריקע אויגן,
אַהין, וווּ נאַכטשמראַלן גיסן זיך אַריין אין אַ הייל.

קוים-קוים באַריר איך דיינע האַרמע ערדשפּאַלטן,
וואָס פירן דורך ענגע, זיגזאַגישע געסלעך קרומע,
צו היילן טיפע, מיט דורות-געוויין פעלדזיק באַהאַלטן,
וווּ אין די שטייניקע אַדערן ריזלט גבורה שמומע.

צו דינע קדמונישע בערגיקע הייכן ארום,
טרעג איך שמילן געמיט ארויף,
ווי אונדזערע זיידעס האַבן זייערע בליקן פרום
געטרעגן צום הימל ארויף.

ירושלים, נעמסט אַנען ווי ווייט עס גייט די שליטה
מיט נייעם שווינג דער גאַנצער וועלט אַקעגן —
פון „איכה ישבה בדד“ דורך קול דממה דקה,
ביז הילכיקן טראַט אויף פאַרהיימישמע וועגן.

צו דיין הויך

דאָס האַרץ האָט זיך געריסן צו דיין הויך,
אויף די פליגל דרייסטע פון אונדזער גאַלדענער פּאַווע.
וונדערלעך איר ראַנגלען זיך מיט משאַדעדיקסטן רויך —
נישט איין מאַל איז זי באַדראַט געוואָרן פון הייסער לאַווע.

דו האָסט דורך דורות געשימערט מיט דיין זריחה און שקיעה,
ס'האַט אַראַפּגעשיינט פון דינע בערג דער גלאַנץ פון קופּער,
פיל שענער פון אַלע פּרעמדע, נאַקעטע געמער,
מיט אַראַפּגעלאַזטע — פאַר כּופּרים — אויגן פון אַ צנועה.

די שטאַט, וווּ גערומט האָט די שכינה,
וואָס האָט אויסגעשטראַלט אויפן גלות-וויסטן וואַנדערוועג,
וווּ די מידע טריט האַבן שטיל אויסגעקלונגען גילה-רינה,
זי האָט פאַרגרינגערט אין די שעהען פון ביטערע טעג.

כ נ ר ת

אפענע פישער-שיפלעך שפארן אוועק אין בלויער ווייט,
געפירט דורך הענט אדערדיקע, ווי געפלאכמענע שמריק, צום
געבענמשן ברעג,

מיט אויפגעבראכמער שפע אויפן שפיגל-ים פון אייביק-צייט,
דורך אויסגעפרוומטע יונגען, אויף ישראלס שמרויכל-וועג.

וואסער-רעדער, גרינע, בלויע, קייקלען זיך אין ווירעדיקער לענג
און די זון הוידעט זיך מיט אין פארביקן פיבער, אראפ און ארויף
און אירע פלאמען פלעכטן זיך ווי שלענג
אין דעם באגין פון יצירה, וואס גייט אויף.

די שיינקייט פון כנרת אין געליימער פון מערב-שיין,
וואס איך זע פון בארג אראפ, אין רונדן טאל,
בלענדט מיט דער לויטערקייט פון מאטנס קידוש-וויין,
און ווי דאס שמערן-הייבל פון מיין באבע, נידעריק און שמאל.

א דורכזיכטיקע קילקייט בלאזט פון דיין נידער
אויף היציקע טעג פון גליקער זון,
קילט די טריקעניש פון דורשטיקע שטיבער,
מיט פרישקייט פון די הייכן פון הר עצמון.

ס'בלויט איבער דיר דער ווייכער דרום פון פארנאכט,
איידער נייער מאג שווער פארשווינדט,
ס'שווייגט איבער דיר דער צפון פון ביינאכט,
ווי שמיל אויסגעחלומט ס'איז מיין אונטליד אצינד.

דו ליגסט מיט א נאכט-דעקטוך, איינגעהילט אין שטילקייט,
א ווינטל לייכט בלאזט צום בלויעם אונטברעג,
ווי דער פרומער שאַרף פון זייד פון מיין מאמעס שבת-קלייד,
און ווי מיין טאטנס געזאנג מיט מזמור-טראָפּ אין יום-טובֿ-טעג.

דער שאַרף פון דיינע זילבער-וועלן גייט אויף
מיט שטילן ציטער-ניגון אויף מיין אויער,
ווען ס'צייט זיך אויף די גלילער בערג אַרויף
מיט רויט, דער שקיעה-פלאַם אין דויער.

אורווענט-גראַניט שטייען מודותדיק אַרום דיר, כּנרת,
אין מזרח-צפון, ווייט פון שליאַכן, דורות אַליין,
טראַגן דעם טרויער פון אַפּגעפרעמדטער ערד
אין בונד מיט דיין שוויגעניש, וואָס איז אין זיי אַריין.

ה ר כ נ ע ן

הר כנען, געטורעמט, הויך געצויגן,
ווי הענגענדיקע גערטנער זיך וויגן אין רוים
אונטער דינעם הימל-בויגן —
בארגיקע קעפ מיט אייביקער זון אין גילדענער קרוין.

הייבן זיך בערג מיטן שווינג פון א לייב,
טרעגן די זון הויך אין פרימארגן,
ציען זיך שפיצן — פלאמיקע הענט
און צינדן אן דעם הימלראנד.

אין דער לענג און אין דער ברייט, בערגקייטן,
ווי פון חלומות ארום, ריזן געשטאלטן
מיט קעפ, קופער-רויט צעגליט אויף אלע זייטן,
זוניקע פורפור-בערג, אייביקע גיגאנטן.

בערג איבער בערג אויף שומרישער וואך,
אמעמען מיט קדמונימדיקן גלי
פון גראניטנער ברוסטיקער קראפט
אויף מדבר-זאמדיקער רו.

אַרום כנרת־ים

1

כ'בין היינט פרי אויפגעשטאַנען, אָן אַ ציל געגאַנגען
אויפן ראַנד פון דיינע קוואַליקע טיפן,
אין מיין האַרץ — לויבעזאַנגען,
שמילע תפילה — אויף די ליפן.

אַלמער, ווונדערלעכער ים! ווייט פון טומלדיקע מערק
דו הערשסט מיט דיין צויכער און ברויז;
דיין אַמעס קילט די גלילער בערג,
דו ביסט אַ בלוי אויג צו די ישובים אַרום.

איינגעהאַקט אין פעלדו איז דיין געלעגער,
די אַרומיקע בערג פון בייזע געפאַרן דורך שיצן,
ס'קומען אַראָפּ פון דאָרט די פאַסטעכער,
ביז ס'פאַרגייט די זון מיט רוטע אַפּשפּריצן.

דיינע וועלן שלאָגן אָן די גריין־גלאַנציקע ברעגן,
קומען מיט אַ גרום צוריק, פון אַ נייעם ישוב געשיקט;
איז אַ זעלטענער ווונדער צו זען, ווי די ימיקע וועגן
האַבן דורות־לאַנג די פיש פאַר אונדז געוויגט.

איך שטיי און קאָן מיין בליק נישט אַפּרייסן פון ברעג.
וואָס זוך איך דאָרט, וואָס קאָן איך דאָרט געפינען,
אַחוץ דעם ניגון פון די כוואַליעס אין די טעג,
ווען יידן זינגען זייער פרייד מיט אַ נייעם זיגען.

וואַלקן-טיכער, געוועכט ווייס און בלוי,
שוועבן, ווי מחנות גרויסע פייגל, אַריבער כנרת-ברעגן,
אויף די געקאָסעטע פעלדער מיט הויכע סטויגן שטרוי,
נאָך אַ זאָמן זומער מיט זון און רעגן.

די זון אָפגעפרישט ווידער מיט גילדענע טריט,
אַ שטילע רו שעמערירט איבער גלילער בערג,
און דער כנרת מיט בלויען אויג בראשיתדיקע ירושה היט,
ווי אַ שומר דאָ וואַכט איבער אונדזער ווערק.

2

ווען שווערער איז די היץ אויף גאַסן און פעלדער,
אַלץ מערער פיל איך זי, די ימישע קילקייט;
וואָס מער די ביימער אויף די וועגן ווערן עלטער,
אַלץ ברייטער שאַמענען זיי די טאַליקע שטילקייט.

ער הייבט זיך, דער כנרת, אַזוי מונטער און פריי,
ער קוקט דורך די שווימיקע ברעמען און מישט די ווייטקייט;
ער קאַן נישט דערקענען די דערפער, די שמעט, די מענטשן אין זיי,
איז שפאַרט ער צו די ברעגן — וויל נענטער זיין צו דער
נייער צייט.

דער קילער ים אין טאַל —
אַ לייכטער פלאַטער אויף מיון טראַט;
פון די גלילער בערג צעשייט זיך דאָס קלאַרע קול
אויף אַרומיקע דערפער און אויף נייער נאַענטער שטאַט.

ווער זינגט עס דאָרט, ווער שווימט אַזוי,
דורך זילבערנע פּאַליעס און דורך היימישן ווינט?
זע, ווי די זון אין וואַסער שפיגלט בלוי,
און ווי פישער-שיפלעך גליטשן זיך געשווינד.

כ'בין אַדורכגעשווימען דיך מיט שרעק און מיט לידער
מיט געשטאַרקטער האַנט און אויף שיפלעך אייגן,
כ'שוים אַדורך דיך היינט ווידער,
צום ראַנד, וווּ נייע בערעזע-וועלדער זינגען און אַלמע צעדערס
שווייגן.

דעם ווייטסטן ברעג האָב איך געפרוּווט,
געשיפט זיך אין דער לענג, אין דער ברייט,
איך האָב געשלונגען פון באַגינען די פּרישע לופט,
נאָר כ'האָב מיט דער היימוועג זיך געפּרייט.

אַ מידער, כ'האָב געבעטן וויפל מאָל:
פאַרוויג מיך אויף דיין וואַסער-בעט,
נאָר מיך פלעגט אויפוועקן אַ קול:
שטיי אויף, גיי אַרויס, טו די בלויקייט אַ גלעט.

3

כּנרת, מיט בענקשאַפט בין איך געקומען צו דיין ברעג,
מיט אַפענע אויגן געקוקט אין וואַסער-שפיגל,
און ווען איך בין מיט באַהאַלטענעם צער פון דיר אַוועק,
איז דאָרט מיין האַרץ געבליבן פאַרמאַכט אונטער אַ ריגל.

כנרת-ים, צופוסנס פון בערג, טיף איינגעבעט,
שפיגלט זיך דער רעגנבווגן אין זיינע ווונדער-פארבן,
לאזט זיך אראפ אויף די שטיינענע ברעג-טרעפ,
און לעשט זיך מיט נאכט-סוד צווישן פעלדזיקע קארבן.

מיך ציט אפט אזא מין בענקשאפט צו זיין ביי דיר,
בין איך היינט נאך א מאל געקומען ;
דיין זיידענעם רויש צו באהאלטן אין מיר,
איך זאל פון דיר נישט זיין געשיידט ביז מיין ווידער קומען.

בעדוינער

יאָרן הונדערטער, פון הייסן פיבער נישט געקארנט,
האַבן פים נאַקעטע געראַטן די רויע ערד
און פנימער אַראָפּגעלאָזטע, דורך גליווינט צעאַקערט,
און אויגן, ווי גליענדיקע קוילן, אין די בערד.

אויף וועגן-אומוועגן, אין שטרויכל-וואַנדער,
אונטער אייביקער שרפעדיקער זון, געצונדן אַ פלאַקער,
האַבן געזוכט צו געפינען רו אין שאַטן,
שכטים אין וואַנדער מיט הייסן אַטעם, ווי פלייש ערשט געבראַטן.

שפּאַנען מיט מאַגערע שאַף און רינד,
מיט פלאַם אין די קראַנקע אויגן,
די פים טראַגן מיט דעם פייערווינט,
גענידערט פון די בערג, ווי אַ ווילדער פויגל דורכגעפלויגן.

ווי אַ פויגל נאָך שפייז פלאַטערט אום צו ווייטן,
- יען זיך פיבערדיק זיינע הענט נאָך דעם אַרעמען ברויט,
און ס'איז דער אומרו זיינער צו וואַנדערן אין אַלע זייטן,
צוגלייך אויפגיין אין די געבערג, ווי עס גייט פרי אויף אַ זון רויט.

די הונגערטעג קריצן זיך אַריין מיט הייסע טרערן,
און דאַרשטיקער דויער שרייט פון זיין וואַגלאַנג;
איבער זיין צער בייגן זיך טיף די קרוינען שטערן,
און צעוויגטע קעמלמריט צעטראַגן ווייט זיין אומעט-געזאַנג.

די הויט אויף אים, וואָס אויסגעטריקנט אין,
גלאַנצט געל דורך די לעכערדיקע קליידער אויף דארע ביינער,
פון אַ גוף דין-שאַרף, וואָס שפּאַרט אַרויס פון יעדן רים,
אין וואַנדערוועג, באַרוועס, אַן שיך, איבער צעגליטע שטיינער.

צעשימע די זאָמד-בערגלעך האַרכן
זיין אומעט-געזאָנג, לאַנגאַניק,
ווי דער הייסער ווינט אין טרוקענעם שאַרכן
אין דער נאַכט, וואָס טריפט לבנהיק.

גייט ער דאָ אום מיט באַרוועסע פים,
הייסע זאָמדן ברעָן זיינע מידע טריט.
טוט אַ מאָל פון דאַנען זיך אַ רים
און שפּאַנט אַוועק אונטער אַ הימל מיט שמערן צעבליט.

מיט דיקע וואַנצעס און סיווע בערד,
וויגן זיך זקנים אויף ווייט ציענדיקע קעמלען,
דאָס פנים און הענט — פאַרבוינט ווי די ערד,
וואָס ליגט אַ מידע אין דרעמלען.

ס'רוישן די הייסע בלוטן אין דארע אינגעוויידן,
ווי דער ווילדער וואַסערפאַל אין ירדן,
און ווי כוואַליעס צעברויזט, עפענען זיי אַ מויל ביזן צו ריידן,
פלייצן אַרויס דעם האַס קעגן פרעמדנס דאָ לאַנדן.

ווי א שיסנדיקער פייל, א הייסער שטרעל צעהעלט,
פאלט אריין אין בעדוונערס ליוונטן געצעלט,
פארשפרייט פאר זיין דינעם גוף א גילדערנעם דיוואן,
און ס'זענען זיינע ברענענדיקע אויגן, ווי ליכטער פון א באן.

בלאזט אין דער נאכט ווען א ווינטל אויפן ליוונטן דאך,
ווערט דערמוטיקט, דערהויבן אין אים דער גלויבן אין וועלט.
אויף זיין געל פנים גייט אויף א זילבערנער לאך
און די פרייד פון איינגעוואַרצלטקייט באהעפט מיטן געצעלט.

יום-כיפור-מלחמה

אונדזער הארץ פארפילט א וונדערלעך געברויז,
אונדזער טרוים צעוואַקסט זיך העכער און געוואַנטער ;
מיר זענען, ווי ס'פאַרט דאָס לאַנד אַרום
אין אַ געשפּאַן פון אומצאָליקע טראַקטאָרס.

עס איז אַ פאַרגעניגן צו הערן,
און ס'טוט יעדן איינציקן פרייען,
ווען מיר ווייסן אז אונדז שוין געהערן
די פעלדער צו פאַרזייען.

פאַבריקן אַלערליי אומעטום האָבן אויפגעבליט,
ווי בערג געטורעמט קוקן זיי אין ווייט,
ס'איז יעדער ראַד-באַוועג פון פאַלק באַהיט,
און פאַרשטאַרקן זייער קראַפט איז מען כסדר גרייט.

אַ מאַל דאָ זענען בלויז זומפן געווען,
און איצטער פאַרביקע טעפעכער געשפּרייט ;
ס'איז די ערד איצט געאַקערט און געזיט,
און אין יעדן זאַנג זענען די קערנער צו זען.

דורות לאַנג געבענקט האָבן מיר נאָך אייגענער ערד,
— דערגרייכט — געאַרבעט אין איר מיט הענט הויל,
און איצט, ווען זי אונדז שפייזט און דערנערט,
פאַרגינט מען אונדז נישט דעם ביסן ברויט אין מויל.

אזוינע פארכמארעטע די אויגן,
אן אומרו אזא אין געמיטער,
הערצער מיט טריבקיט פארצויגן,
דאס הארץ פונעם לאנד איז אין ציטער.

נאך נישט באוויזן צו צינדן די פארציאריקע גראָזן,
שוין געגאנגען איז אן איבעררוף הייליק און גרויס.
פון שטאָט און דארף — מ'האַט אייליק זיך געלאָזן
פארהיטן האָב און גוטס, די שייערן מיט ברויט.

ס'איז נייטיק איצט אַ שטאַרקע האַנט,
ווי אַ מאָל, אין דעם באַפרייונגס-קריג.
אין קאָן געשמעלט איז דער גורל פון לאַנד,
פאַר אייגנס די שלאַכט איז, פאַרן קינד אין דער וויג,

אומעטיקע טעג פון טוף זומער זענען געקומען,
מיט לעצטער שיין פון לינדער זון —
מיט האַרבסט צוגלייך אַ באַפעל איז געקומען,
און ער רופט אין מלחמה אויך אַן איינציקן זון.

אין אַונט אַ שטילקייט אַ געפרעסטע שוועכט אַרום,
ביי נאַכט — דאָס פנים פון צאַרן דורך פינצטערניש פאַרבאַרגן,
בלויז דאָס האַרץ איז צעוויגט ווי דער אומרויקער אַרום,
דער אַוניווערז שווימט אַרום אין אַ טריבן פרימאַרגן.

הארבסט-הימלען ווערן נידעריקער, גרויער,
אומהיימלעכער ווערט אין פעלד און אין וואלד,
און צו די פראנטלער קומט דאן דער טרויער,
אן אומרו פאר דער געלאזענער מי זיי באפאלט.

מיר האבן א מאָל שוין געזען ווי אַ שלאַכט ווערט געפירט,
ווי ס'פאלט דאָס הויז, ווי עס פלאַקערט דער שייער,
ווי צעטראַטן דאָס פעלד, די טראַקטאָרס רונדירט,
און הרוב דאָס אַלץ, וואָס איז טייער.

אַט האָבן מיר זיך מיטן שונא געשלאָגן,
ס'בלוט פון פנים קוים אַפגעוואַשן —
און ווידער טאַנקן פון דער פרעמד זיך יאָגן,
אונדז אין הייליקן טאַג מיט חורבן איבערראַשן.

מיר האָבן ווידער דערפילט דעם דרוק פון די יאָרן —
דער שוואַרצער אַדלער איז גרייט שוין אויף רויב;
איז אַ ווונדער, וואָס מיר זענען אַנגעגאַסן מיט צאַרן,
און טוען אויף ס'ניי זיך אַ האַסטיקן הויב?

נישט אויסצומעסטן איז אונדזער ליבע צום לאַנד,
אונדזער אַדלערישן שוונג, אונדזער ווייטן פלי;
ס'איז שטאַרקער פון שטאַל אונדזער טרייע האַנט,
קעגן די, וואָס ווילן באַרויבן אונדזער מי.

אין יענעם יום-כיפור איז אויסגעוואַקסן דאָס פּאַלק,
דערפילט די קראַפט, וואָס איז אין אים ;
געקומען איז מען צו אַ באַזינמן טאַלק
און יעדער דערהערט האָט אַ היימערע שטיים.

עס צימערן צעוויגטע סירענעס-געשרייען,
זאָגן אָן געפאַר פאַר גרויס און קליין,
פון שטאַקן מען לויפט, פון אַ סכנא זיך באַפרייען,
זיך שיצן אין שעלמערס פון ציגל און שטיין.

ווען געדוכט, אַז דער הימל איבער אונדז וועט זיך שפּאַלטן,
אַז איבער האַלדז איז פאַרמאַסטן דעם שונאם שווערד —
אונדזער אַוואַנגאַרד, ווייט אַרויסגערוקט, האָט זיך געהאַלטן,
ביז די צוגעשיקטע הילף האָט דערגרייכט אַהער.

דער מיטנטאָג איז פאַרגאַנגען מיט אַ הילכיקן זאַלפּ,
עס גרייפט אָן דער שונא פאַרבאַרגענער אין היילן,
עס פלאַקערט דער בראַנד, עס צימערט די נעסט פון שוואַלב,
און ווידער פאַראַן איז אַ ווונד צו פאַרהיילן.

מיר האָבן צונויפגענומען אַלע אונדזערע קרעפטן,
אַוועקגעשטעלט אויף וואַך זיך מיט געווער אין האַנט,
ווייל אַ גרויסע ליכשאַפט טוט אונדז באַהעפטן
מיט גאַר דעם פּאַלק, מיטן אייגענעם לאַנד.

ס'גייט אן דער שטענדיקער גערענגל און געשמויס,
געהייליקט אויף קריג איז דאס וואָפֿן ;
קיין מינדסטן אַנדייט פֿון פֿחד מיר ווייזן נישט אַרויס,
כאַמט ווי וועט דער שונא אונדז ווידער פֿארשאַפֿן.

דעם דרויסן האָט דער הייליקער טאָג פֿארצערט,
אויפֿן הימל האָבן וואַלקנס זיך געצויגן ;
אין די שולן האָט דער ניגון נישט אויפֿגעהערט,
אַ ציטער-ווידערקלאַנג האָט אינעם רוים זיך פֿארצויגן.

שוין קומען פֿון פֿאַסטן אַפֿגעצערטע געשטאַלטן,
זיי זענען, ווי דער שטייגער איז, גרייט צו פֿאַרטיידיקן
דאָס פֿאַלק אין לאַנד, דעם שונא פֿאַרהאַלטן,
זיך אַ לאַז מאַן צום פֿראַנט מיט אַ גאַנג אַ האַסטיקן.

נאַענטע, באַקאַנטע, פֿון אַלע זייטן און קאַנטן,
טרויע זין פֿון פיבערדיקן לאַנד,
גייען, פֿאַרן, פֿלוען צו די פֿראַנטן,
מיט דער ביקס אין האַנטן.

און ס'דויערט דער שווערער גערענגל,
אַט, און זיי פֿאַרצאַמען דעם פֿיינט אַלע וועגן,
סיי אין כוּחות, סיי אין מוט, נישט פֿאַראַן קיין מאַנגל,
אונדזער אַרמיי פֿאַרהאַלט זיי אומעטום דורך געשלעג.

פּים אין הויכע שײך מרעטן איבער דיונעס צעגלימע,
מיט געווער אין האַנט, פאַרן וויל פונעם דור,
וואָס איז געוואָרן דער טרייער פּאַלגער און היטער,
פון גרויסן אַחד, אין אַ צעהעלטן כאַר.

גרינע בגדים, קורצע שינעלן,
האַרטע שײך אויף די פּים —
אַט די דרייסטע זעלנער וועלן
ברענגען זיג אונדז אויף געוויס.

יונגען פעסטע — שמאַל און אייזן,
זאַלן מערן זיך און מערן —
אומעטום זיי מוזן ווייזן,
אַז שווער איז אונדזער בוי צו שטערן.

קוילנוואַרפערס צו יענער זייט
שמעפן אויס אַ פרייען באַדן.
זיי נעמען אַפּ פון פרעמדער ווייט
דעם שמח וואָס מיר מוזן האַבן.

מטהר זיין אים מיט טרערן-רעגן,
און ווייטער אַנגעגורט מיט מוט,
געלאַזט דורך אַלע וועגן,
זיך נוקם זיין פאַר פיין און בלוט.

דעם שונאם זעלנער הינטער בערגלעך ראיען,
עם קנאלט, עם שמורעמט, דאָס פייער ברענט
און טריקנט אױם די לעצטע זומער-טױען
ס'איז דאָס פייער צו אונדזערע ישובים געווענדט.

אין פארטיפטקייט פונעם זאמדיקן אַרום,
האַט דער גרויל זיך אין די אויגן פארטרויט:
צעשראַקענע פייגל פליען אום
און פון אַ פאַרבלאַנדזשעמער קויל פאַלט אַ פויגל טױט.

פון אומעטום די פייער-שמראַמען
פלייצן דורך יעדן הויפן ערד.
אין איר אינגעווייד יוירן די זאַמען,
זױ אין רעגן אַלץ נאָך פאַרהערט.

קריגער, נישט וואַקל:
ציל אַן די געווערן —
דער לעצטער סך-הכל:
די פרידלעכע שמערן.

אין בעכער פון ליבע
שוימט פרייד שוין אַריבער;
אַ לויב אייך, ברידער —
קעמפער און זיגער!

פאַר עקזיסטענץ

כ'זע א צווייג פון א בוים, צעבראַכן
פון א מוראדיקן ווינט,
אַנגעשיט מיט סוף-זומערדיקע מאַכן,
פון בלעטער, וואָס האַבן אַ מאַל געגרינט.

דאָס פעלד ביים וועג נאָך וואַסער געשריגן,
דאָס געשריי איז הענגען געבליבן אויפן וואַלד;
די זאַנגען צעבראַכענע ליגן
פון טריקעניש דער באַדן זיך שפּאַלט.

אַ ווינט האָט די שויבן געהויבן,
זיי קלאַפּן, ווי די בלעך אויפן דאַך,
אומעטיקע וואַרקן די טויבן,
טראַט פון זעלנער אויף נאַענטן שליאַך.

זיי מאַרשירן אַרום גרענעצן און דערפער,
זיי וועקן אין חושך רי אַנגסטיקע טירן,
זיי שמרענגען אָן אויגן און הערצער —
די וועגצייכנס נישט צו פאַרלירן.

זיי נישטערן סכנהדיקע וועגן,
ס'קומען זיי טרוקענע פעלדער אַנטקעגן,
און ליידיקע שייערם,
מיט הייזקעס אין פייער.

כ'האָב וויפל פון זיי ערשט געטראָפן
גיין פון דער היים אין שול אַרײן ;
ווי גיך איז דאָס דורכגעלאָפן —
זיך געזעגנט מיט לופט און מיט שיין.

ווער קאָן פארשמילן געשרײען,
פאַריאָגן די אַנגסטן אין בליק,
אַז ווער פון די יונגען אין טראַנשייען
קומט מער נישט צוריק.

אַ וועג, אַ הייזל דערנעבן,
און אַ מאַמע אויף איר דאַליע קלאַגט ;
אויב זאָגן, אַז בימער איז איר לעבן,
איז וועגן איר ווייניק געזאָגט.

און נאָר דער הייסער מדבר-ווינט,
ברענגט איר אַ גרום פון איר זון,
ער פירט דעם געפעכט אַצינד,
פאַר עקזיסטענץ אונטער דער זון.

פ ר י ל י נ ג

פ ר י ל י נ ג

פלאטערן בלעטלעך פרישע אויפן בוים,
יונגע, גרינע, ערשט צעבליט;
כ'פיל דעם אַמעם שוין פון מאראַני, פון מילגרוים,
פונקט ווי דעם אַראַמאַט פון אַ גיי ליד.

הער, ווי עס רוישט יונג דער בוים,
מיט ערשטע פירות באַשערט;
שטרעקט זיך גרינג און פריש צום רוים
און שטייט גרינגפּיסיק אויף דער זאַפטיקער ערד.

די זון מיט מילדע שטראַלן באַווייזט זיך
פון איר נאַכטיקער שוים אַרום,
לאַזט זיך אין שפאַציר, ווי איד,
מיט פרייד-געמיט, צום נייעם טאַג אַרום.

עס פרייט דאָס אַמעמען פון קליין, דין גרעזעלע,
וואָס ציט זיך אין גרינעם גלאַנץ צום הימל
און פון צעעפנטע פאַרביקע ליפעלעך פון בלימעלע,
נאָך אַ נאַכט באַטויט, פריש דערוואַכט פון דרימל.

ווי גוט דאָ איז, ווי ווונדערלעך שמיל,
שפּילט אַ ווינטל אויף אַ פּידל, זינגט און לאַכט.
טיפּ אין דיר ווערט געבוירן אַן אומבאַקאַנט געפּיל:
הערסט דעם פּידלעך, האַלטנדיק די אויגן פאַרמאַכט.

כ'האָב אַ מאַג פון לעבן ווידער פאַרזוכט,
געדולדיק, אַן טומל, געטראָגן אויף ס'ניי די זאַרגן;
אַן ערלעכן ביסן אין שוויים געזוכט
כ'וועל אים געפינען אין אַ זון-צעשפּילטן מאָרגן.

אַטעם פון פּרילינג

גייט-אויף דער ריינער אַטעם פונעם פּרילינג,
דורך שטילן שאַרף אויף דינעם גראַז,
וואָס מיניעט גרין אין שטראַלן-מישונג
אויף די שפיצן צעשפּולט ווי געשליפּן גלאַז.

אין פּרילינג אימפעטיקע שטראַמען זיך צעפּליסן.
אויך אַנדערש ווערט דער גרויסער דרויסן און די זון אין רוים.
אַפילו דאָס קליינע גרעזל שפּראַצט מיט זאַפט זיסן,
און אויף ערשט צעגרינטע בלעטער ליגט דער גאַלדענער שוים.

ס'וועקט מיך פון טרוים אויף
אַ דורכזיכטיקער קלאַנג, אַן ווערטער,
וואָס ציט זיך אויף מיין פענצטער אַרויף,
מיט גילדענע שטראַלן ליכטיק און לויטער.

מיין אויפגעלויכטן אויג ווערט צוגעשמידט
צו אַ צאַרט בלימעלע צעעפנט ערשט,
ווי מיינע פינגער זיך ציען צו אַ ניי ליד,
וואָס ווערט פונעם ליכטיקן פּרילינג באַהערשט.

מ א ר ג נ פ ר י

כ'ווארט אז די זון זאל ארויס פון דער נאכטשוים,
און אריינבליקן אין מיין וואכיק פענצטער,
אין איר גאנג צו דער ערד ארויס —
פון אלע פלאנעטן דער שענסטער.

וואך דאס הארץ איז שוין אין מיר,
מיך רופט אין גאס דער מילדער ווינט.
ער ברענגט פון פויגל איר גרום מיט שיר,
ווייך און צארט, ווי דאס דינע קולכל פון א קינד.

דער טאג דערוואכט, פירט מיך צו דער מי,
די מי וועט מיין געמיט דערהויבן.
אט, פאר וואס די בענקשאפט נאך דעם מארגנפרי,
וואס כ'דערווארט ביי מיינע אויפגעלויכטענע שויבן.

מיט נייע עולים

רוישט דער מאָג פון אלע זייטן,
בלענדן פענצמער מיט וואַכע געשטאַלטן,
שפּאַרן ווענט, באַוווינטע מיט עולים פון אלע צייטן —
אַלמע און נייע שמאַמען באַנאַנד זיך האַלטן.

און ערגעץ דאַרט ביים סאַמע ראַנד,
ווערט געפלאַסמערט שוין אַ נייער וועג,
נאָר דו וואַרטסט נאָך אַלץ ס'זאַל ווער דיר דערלאַנגען אַ האַנט,
העלפן דורכלייגן דיר אין רוים דיין טרוימען-שטעג.

מיר הייבן העכער די בעכערס מיט וויין,
באַגריסן זייער קומען פון אלע זייטן;
געבענטשט זאָל די ברודערשאַפט זיין,
וואָס גלייבט אין גליקלעכע צייטן.

מיט פעלדבלי און פריש באַשמירטע ווענט מיט ליים,
שמעקט דאָס באַניימע לאַנד;
עס בויט זיך אַ פאַרזינגערטע היים,
אויף מזרח-ימיקן ברעג מיט יידן האַנט-אין-האַנט.

מיר האַבן שטיין און ציגל צו בויען,
און הענט, וואָס קנעטן דעם ישוב איז זיי באַשערט;
כ'הער, ווי דער באַגינגען דופט מיט פרישע טויען,
פון בלומען צעבלימע אויף אייגן פאַרווייטער ערד.

דאָס פעלד אַ יעדן עולה אַהער פאַרבעט ;
די זאַנגען איינגעלייגט אין הויכע סטויגן,
אַמעמען צום הימל מיט לויב און זעט :
— זע, פייגל הונגעריקע זענען צום שייער געפלויגן.

צווישן שטיין און זאַמד דאָ בליט דער טאַל,
די ביימער שמעקן מיט זומעררעגן.
כ'וויל איצט גאַרנישט הערן, נאָר זייער קול,
וואָס רוישט אויף זילכער-בלויע וועגן.

כ'זע זיי, די געקומענע, דער שטראַל אין זייערע אויגן,
צעפליגלט זייער טראַט זיך, ווערט לייכט זייער געמיט,
און דאָ נישט פאַרלאַשן איז דער גלויבן,
ווי דאָ איז צעזונגען מיון פרייד אין אַ ליד.

ברודער מיינער, ביסט אַריבער די זוניקע שוועל,
מיט פריידיקן ציטער האַסטו זיך גענענט,
און מיר טראַגן דיר אַנטקעגן אונדזער זעל :
— דער צוזאַמענזיין איז אַן בידן געווענדט.

אייגן דאָס קול, און דו ביסט אייגן,
אונדז שרעקן נישט מער קיין פרעמדע רייד ;
קיינער וועט זיך מער נישט בייגן —
נאָר צום אַקער אויף דער בייט.

מיר גייען אונדזערע ברידער אנטקעגן,
מיט שטאלצע טריט פון באפרייטן ייד,
און איר קומט צום ברעג דורך אלע וועגן —
הארץ צו הארץ זינגט זיך איבער א פלאמיק ליד.

אין הייסע טעג

די זומערטעג איצט זענען, מער ווי שמענדיק, הייסער,
די זון גליט אין טאָל און אויף די בערגקעפּ.
די ווענט בריען אַרויס פון אַלע הייזער
און הייסע שמראַלן גיסן זיך איבער אַלע טרעפּ.

איבער אַלעמען הענגט אַן אַנגעגליטער הימל,
ווינטן מדברדיקע שניידן שאַרף אין געזיכט.
מענטשן פאַלן צו דער ערד אין מידן דרימל,
באַהאַלטן זייער פנים פונעם רויטן שאַרפן ליכט.

אויסגעדעמפט איז דער קוואַל פון דער מידער ערד,
די וואַרצלען פון די ביימער זענען אויסגעזויגן טרוקן.
מענטשן-גופים אַפהענטיקע, בלייבן פאַרלאָזן, פאַרצערט,
און אַקסלען דין און שמאַל אַראַפּגעלאָזט קוים צוקן.

ס'איז מיר שווער אַזאָ היץ צו איבערטראַגן,
איך בלייב שטיין ביי מיין שוועל, אַ מידער,
און עס ווילט זיך עפעס זאָגן —
אַזאָ וואַרט וועגן פירן קריג מיט מיינע אייגענע גלידער.

דער מויערער

אויף שטיגן גלייכע, אויף שטיגן קרומע — זייער לויף,
אזוי פיל מאָל אין מאָג;
דער מויערער קלעטערט צום דאָך אַרויף,
אויך ווען די פיס זענען שוין מיד פון דעם יאָג.

ווייס-גרויער לבוש דעקט צו דעם הייסן גוף,
און פון פינגער וואָס קנעמט אין טיפן מיט,
אַמעמט גלויק דער לעבנס-דופק אַן סוף,
פון יעדן אויסגעבוימטן שמאַק גייען אויף יובלדיקע טריט.

ברייטע אַקסלען הענגען, ווי אַ מויער,
זאַמענען אויף ווענט פון ציגל און ליים;
הייבן זיך גאַרן נאָך גאַרן פון הויכער מויער,
ווי אַ פאַן, אַרויפגעצויגן איבער אייגענער היים.

פריידיקער געיעג אין שלל פון העלע שמראַלן-פאַרבן.
ציען זיך ליכטיקע הענט הויך אויף צעגלימע ווענט.
האַבן אויגן בלענדיק גענומען אַרבן —
אַ שמוב, אַ היים, מיט זון אויף פענצטער צעברענט.

ווי מיילער פון ריזיקע פיש געעפנט,
און גלייך זיך פאַרמאַכן אויפן ים-פלאַך,
עפענען זיך אייזערנע טאַרבעס און שלינגען איין
דאָס זאַמדגאַלד, צו טראַגן ביזן הויכן דאָך.

זונגלי טריקנט די רימשקעלעך שוויים פון פנים-קנייטשן,
ווי לאַגלען גאַלער ליידיקייט זייגט דאָס סומנע געמיט,
ווען דער מדבר-ווינט ברייט מיט פייער-בייטשן
און טריקנט געל די הייזער-רייען צעגליט.

די זון — אַ פייערפלאַם אויף קעפּ ביז סוף טאָג —
מע לויפט, ווי פון אַ שרפה, אין ענגן קוואַרטאַל אַריין;
טעמפּ-שווער די טריט אויף אַנגעגליטן שטיינברוק,
ביז דער אייגענער שוועל, מיט מידן געביין.

דער בליק צעלויטערט זיך איבער מויער-הייזער,
אויסגעוואַקסן, ווי ביימער, געהויבן אין רוים;
דער עכאַ פון אייזנקלאַנג, ווי אַ געשריי אַ בייזער,
אַרויסגעהויבן פון גראַ-ליימיקן תהום.

באַרג קלעמערט איבער באַרגס קאַרק —
הויז שטייגט אַריבער שכנס קליינער שטוב,
הייבט זיך ווי אַ פויסט אויף שטיינבאַרג,
און אַנגעפילט ווערט דער אַרום, וואָס איז געווען אַ פוסטער גרוב.

פון שאַפּערישע טעג

כ'האָב געשטעלט די טריט אויף הויכע שטיגן,
ווי כ'וואָלט אַ זיגל געלייגט מיט מיין יעדן שפּאַן
צו אייגן ווינקל מיט היימישן ניגון —
זיין עכאַ קלינגט-אויס מיין: „איך בין פאַראַן“.

איך האָב פּריידיק געטיפּט די גוטע ערד,
געלייגט צו דורות אַ הויז-פּונדאַמענט;
פעלדז און גראַניט האָבן זיך צוגעהערט
צום קלאַנג פון פינגער-באַוועג און הילך פון האַמער-הענט.

איך האָב איינגעזאַפט פון ציגל דעם ברוינעם שטויב,
ווי דעם ערשטן אות אין חדר אין פּרוען;
געבליבן אין מיר שפורן פון שווערן טרעפּן-הויב,
צוגלייך די פּרייד פון זען מויערן אין הייבן בלוען.

איך האָב זאַמד און ציגל צו הויכע שטאַקן געטראָגן,
דורך שווערער מי געהאַלפּן אויפשטעלן זוניקע מויערן,
און ווען אַ דאָך-פענצטער אַ מערב-שטראַל האָט דורכגעשלאָגן,
האַבן מיינע מידע גלידער געצויגן זיך צו היימישע מויערן.

אויף דעם באַדן פון ווייניק הייזער און פּוסטע גאַסן,
וואָס כ'בין ווען מיט זאָרג און האַפּענונג אַדורכגעגאַנגען,
געזען איצט מענטשן פון דער אַרבעט און שילער פון קלאַסן,
קומען אַנטקעגן, גיסן זיך צוזאַמען אין כאַראַלע געזאַנגען.

פון פענצטער די מאַרגן-שמראַלן ווערן צעשפּרייטער שטויב,
הייבן זיך פון שטאַק צו שטאַק און פּאַלן אַלץ נידער, נידער,
ווי שמערנדלעך צעשיטן זיך אויף אַוונטיקער שויב.
— פון יענע טעג שרייב איך איצט די הייסע לידער.

דוכט זיך

אויף אייביק שוין מיר זענען דא,
און פרעמדע וועלן נישט זיין אונדז קיין באפעלער;
די ווונדערקראפט אין בלוט וואס אין אונדז רינט דא,
זיכערט אונדזער מי און מאכט דאס לעבן העלער.

גייט דא א געזאנג אויף פון היימישע ווענט,
פון זינגער פון אלע עקן וועלט.
— א וואלד פון אויסגעשמרעקטע הענט,
וואס האבן צום רייפן שניט זיך געשמעלט.

אויף דיין געדולדיקן רוקן, ערד, האט מען רעשיק געבויט,
פאר נייע עולים, נייע צימערן;
ארום ארויפגעשמרעקטע בעטאנענע בלאקן האבן גערוישט
די מאטארן פון הייבקרענען און קלאנג פון מעכאנישע האמערן.

א טאג אוועק, א טאג קומט א נייער,
די זון לויכט אויף ערשט אריינגעשמעלטע שויבן,
ס'ווערט אויער אָנגעשפיצט צום רעש אויף בנין נייעם,
ווי צום פליגלפאך אויף פענצטערגלאזן פון א פאר יונגע טויבן.

די בויער קוועלן אָן און נחת קלייבן,
פון דער מי און אלץ וואס האט זיך ארום צעבליט,
וואס מ'קען דעכער העכער נאך הייבן,
טוט זיי הארציק פרייען, מאכט שטאלץ דאס געמיט.

ס'מאנצן שמראלן אויף שווארצע, אויף גראַע קעפּ,
איבער נאָכן צווייטן געשווינד זיך טראָגן ;
איבער מויער, אויף העכסטע שווינדלענדיקע טרעפּ,
האַט אַ וויגדיקער דור אַ גאולה-קלאַנג צעטראָגן.

טראַגט געזאָנג זיך פון אָפענע ווייסע טעראַסן,
וואָס הענגען אין הייכן ווי פליגל ערב פלי,
זיי פלאַטערן ווי פאַנען צעשפרייט איבער ליכטיקע גאַסן,
ווי זיי וואַלטן יום-טובן די אויפגעגאַנגענע מענטשלעכע מי.

ערגעץ פעלט נאָך אַ ברעט, אַ טשוואַק,
און נאָך נישט דערוונגען האָב איך מיינע לידער ;
גלוסט זיך אַ באַרג טאַן ביי דער זון אַ שטיק טאַג,
און צו בלייבן ווי אַ בריק פאַר ברידער.

מער פון אַליץ פאַרכאַפט מיך,
און כישופט מיך און בלענדט,
ווען איך זע ווי קלוג איז יעדער ריר
פון האַרמע, פלינקע הענט.

ס'איז, דוכט זיך מיר, יום-טוב היינט,
דערפאַר, אפשר, וואָס פון יעדן שטאַק
בלענדט העל און רויט צעשיינט,
אַ זון צופרידן פון ראַג צו ראַג.

סיי ביי מאַג, סיי ביי נאַכט,
כ'בין אין דער וועלט היגער א פרייער,
און ס'זוערט מיין ליד מיט פרייד געבראַכט
אויף אייגענער ערד, פארן בויער און באַנייער.

אויף היימישער ערד

פון בארג אראפ, פון טאל ארויף,
די שפע-פרייד צום הארץ דערלאנגען ;
גיסט א קוק צום בלויען הימל ארויף,
און ס'הארץ ווערט דיר פול מיט געזאנגען.

אזא בלענדנדיקער טאג,
אזא בלויע נאכט !
מיך ציט פון יעדן ראג,
צו גאס, וווּ מיט פרייד דאָס לעבן וואַכט.

היימיש איז דיר די זון און די שטערן,
זיי קומען דיר אָפּט מאָל מיט נחת אַנטקעגן,
אויך די ערד און דער גאַנצער אַרום דיר געהערן,
סאַרע ווּנדערלעך פאַרמעגן! —

כ'פיל, אז די זון איז פאַר מיר אַ געשאַנק,
איך קוק פאַרווּנדערט אַרום זיך ווידער אַ מאָל,
און עפעס איך מורמל שמיל אין געדאַנק :
— יידיש לעבן אין לאַנד ישראל...

ביימער זינגען און גייען דיר אַנטקעגן,
וועלדער פרייען זיך ביים פעלדישן ראַנד,
ווּ ס'ליגט פאַרשמעמפלט דעם זייערם טראַט אויף שמעגן,
ווי די פרוכט פון זיין געבענטשמער האַנט.

וון ס'זינגט אַרויס די מי פון קויש

שפאָן איך אין געדאַנק איבער שטאַמישן גערויש
צו שטילע גראָזן אַרום אַ דאַרף-שמיבל קליין,
וון ס'זינגט אַרויס די מי פון פולן קויש,
די שפע אַרויסגעריסן פון מדברדיקן שמיין.

מיט שיין אין די אויגן, מיט ערלעך וואָרט,
זענען מענטשן אין טריישאַפט צום פאַלק געקומען.
בכבודיק איז געווען זייער אַרט —
ס'האַט פרוכטלאָזע ערד בליען גענומען.

קלאַפט אין האַרץ אַ קוואַליקער ברויז:
ס'ציט מיך פון די דושנע שטאַמישע מויערן,
צו די זוניקע, פרייע פעלדער אַרויס.
— זע, מענטשן, פריילעכע, קומען און געפונען אַפן טירן, טויערן.

פון ראַשיקן שטאַמישן לעבן וועל איך אַוועקגיין,
צו דער שווייגנדיקער, קליינער דאַרף-וועלט;
מיט פאַרשטימטן אומרו זיך לאָזן גיין,
אַהין, וון ס'וואַקסט אַ ישוב אַרום צעבליטן פעלד.

כ'וועל קומען אין אייער קליינער היים,
אין די פיר ליכטיקע ווענט;
פאַרן מינדסטן שטיקל ברויט אַרום בוים,
בין איך גרייט טראָגן שטיינער אויף מייע דאַרע הענט.

לאַזט מיך זיצן ביי אייער טיש,
נעכטיקן אין די פיר געקאלעכטע ווענט.
אַ גרינער שליאך פאַר מיינע פיס,
און טראָפנס טוי אויף די הענט.

ווייל מיין זעל, איר געפעלט
די רויע דופט, די ערדישע, פון ערב-מאַי,
און דאָס שטילע דורכגיין דאָס גרינע פעלד,
וואָס בליט, ווי אַ בלויער חלום דאָס אויג פאַרביי.

איך שלינג די לופט פון אַ נייעם ישוב,
דעם ריח פון פרישע צווייגן.
קאָן זיך דאַכטן, אַז ס'איז כישוף
די רייכקייט פון בערג, פון טאַל דאָס שווייגן.

אונטערן שטערן-פלאַם צעבלענדט,
אין היי אין פרישן, אָן אַ קישן,
דעם מידן קאַפּ געלייגט אויף הענט,
אַ ווינטל כ'זאַפּ אַרײַן, ווי טויגלאַנגן פרישן.

צו באשאף

דער זייגער דערמאנט מיך די פרימארגן-שעה,
טראג איך מיין מי צו באשאף מיט עול באגלייט,
ווי איך טראג נאך דער קורץ-נאכטיקער רו,
אויף מיין אקסל מיין מארגן-קלייד.

מיט פארשלאפענע פינגער מיין טיש געגרייט,
ווען נאכטשאטנס פארבליבענע וויגן זיך נאך אויף ווענט,
און אליין, וואס איך טו, פאלט שטילערהייט
פון מיינע נישט אויסגערוטע הענט.

באטרעט איך די שוועל ארויס מיט ליכט אין בליק,
איך זאל נישט גיין צום ארבעטסמאג ווי א שאטן אן רו;
איך זע, אין מיין דמיון ווי צוגעטיילט גליק, —
די נאכט, וואס קומט צו מיר מיט שטילער רו.

איך וויל צו מיין היים צוריקגיין פון יאוש פריי,
און טראגן מיין אויפטו מיט לויב באגלייט,
און אויפגיין זאל דער גלויבן אין יעדן טאג אויף סיני,
ווי די זון גייט אויף אין דער לענג, אין דער ברייט.

זומער אין פעלז

די ביימער אין הייז חלומען פון רעגן,
דאס באלאדענע גאלדקארן איז פול מיט דאנק.
מיין הארץ פון בענקשאפט טוט זיך רעגן,
און בעט זיך ווי א קינד, נאך זיין געגארטן געשאנק.

ווי בין איך מקנא דעם אקער אין שמעג,
ס'האט פון לאנג זיך די ערד מיט שמאל באקענט,
זי פארנעמט פריינדלעך דעם שניט ביזן וואלדיקן ברעג —
דעריבער איז ענג מיר אין שמאטישע ווענט.

דער אויסגעוואקסענער צעדערבוים
טראגט די קרוין-צווייגן, ווי קרוינען אין הייכן,
רייסט זיך מיט זאפטיקע גלידער אין רוים,
וויל מיט זיינע שפיצן די קלארע הימלען דערגרייכן.

שמאלץ אין זיין שאטן שטייט דער בוים,
א ווינטל ווייך יערמלט די בלעטער צעשפילט;
דאס אויער הארכט זיין וואקסן צום ווייטן רוים,
און דאס הארץ פון דער ערד איז מיט גליק אנגעפילט.

די צווייגן צעפליגלען זיך מיט א פריי געמיט,
שפראצן גרין און ווידער יונג,
שפיצן אן די בלעטער, ווי אויערן צו א ליד,
בייגן זיך אן, ווי א דורשטיקער צו א טרונק.

זומעררווינט, לויף אויך מיין פענצמער פארביי,
טראג פון מיין הארץ דעם אומעט אוועק
און ברענג מיר דעם זאפטיקן דופט פון פרישן היי,
געקאסעט אין פעלד אין זארגלאזע טעג.

פון שלאָף דערוואַכט

אַפּט פון שלאָף איך דערוואַך,
ווי נאָר קאַיאָר געבוירן ווערט מיט ערשטן שטראַל,
און קלויבט זיך פלייצן איבער גרויען נאָך שליאַך,
צאַפלדיק-פּריש, ווי אַ וואַסערקוואַל.

כ'זע געדיכטע וואַלקנס, קאַלירטע טיכער,
זיך איילן אין הייבן,
דעם הימל אויסבעטן וואָס גיכער,
מיט בונטע פאַרבן, וואָס צעגיסן זיך ווי טייכן.

עס טרעטן אָפּ די נאַכטשאַטנס פאַרן אויפגעהעלטן טאַג,
און בערג וויליק דעקן אָפּ די קעפּ די גרויע,
די ווינטן שטעלן אָפּ זייער איילנדיקן יאַג,
און פייגל לאָזן זיך מיט געזאַנג צו די רוימען פרייע.

ס'איז מיר נישט קיין שטער די הויכע שוועל,
בעת עס ווערט מיין מאָרגנטראַט ליכטיקער און גרינגער,
אויך די שמים פון האַרץ גייט אויף העל,
ווי דאָס קול אין פרימאַרגן הערט זיך יינגער.

ס'קומט אויך די מילדע, ווייס-קלאַרע טויב,
און פלאַטערט לייכט איבער דעם מידן קאַפּ,
און צו דער פאַרשלאַפענער, בלאַסער שויב
לאַזט זי זיך שטיל וואַרקנדיק אַראָפּ.

וואך אויף, מיין קינד

וואך אויף, מיין קינד,
מאך אויף די שיינע אויגן;
העלער ווערן די בערג אצינד,
און דער הימל הויך — מיט בלאַ פארצויגן.

קינדערלעך פון זיסן שלאָף האַבן דערוואַכט,
אַ פרימאַרגן-ווינטל טוט זייערע ביינדעלעך דערפרישן,
אויך דער באַרג, דער טאַל האַט אויפגעוואַכט,
און פון הימל די לויטערע שטראַלן הייבן אַן גיסן.

אַ קינד שפילט זיך זומער אין גאַרטן,
אַ פייגעלע זינגט מיט אים מיט;
אַ בלוס אין פאַרבן צעוואַקסט זיך דאַרטן,
דערפרישט דאָס קינדערשע געמיט.

א זיגערל

א זיגערל א שיינס,
גרויס — א דרויבעלע,
א וויזערל א קליינס,
הינטער קלאר שייבעלע.

רעדערלעך, שפיציקע צינדעלעך,
דרייען זיך אומרוק, גיך,
שרייפעלעך, גלאנציקע פינטעלעך,
מיסמעריש אריינגעשרויפט אין זיך.

אמעמסט ווי לעבן, ארויף, אראפ,
ווערסט געטראגן פון קליין און גרויס,
נאר פאלסטו פון ערגעץ ווו אראפ,
איז מיט דיין חיות, חלילה, אויס.

מיקטאק — אזא מין מעטיקייט-שטייגער,
מוסטו, ווי געצווונגען, האַרבן.
דאָס קלאַפן פון האַרץ און פון זיגער,
אין אַ שלאַפלאַזער נאַכט הערסטו שאַרבן.

קינדער לעך

שוועבט א קלאַר-ווייס מייבעלע,
אָהער, אָהער ;
קלינגט אַ קינדס שטימעלע,
ווי אַ גלעקעלע דיך-דין.

פייגעלעך זינגען אין פלי,
אַ קינד מורמלט שטיל,
פאַר שפּראַך צו פרי —
שוין רעדן עס וויל.

ווי אַ פויגל פריי אין פלי,
צו די הויכן, צו די ווייטן,
לאַזט דאָס קינד זיך אין דער פרי,
אויפן קליינעם פערדל רייטן.

חורבן-בלעטלעך

חורבן-בלעטלעך

כ'וועל קיין מאָל נישט באַטרעטן מער יענע ווייטע ברעגן,
כ'גיי נישט צוריק צום אָרט וווּ כ'בין געווען אַ מאָל,
מיטן ווייטיק אַרום כ'האַב זיך אָפגעזעגנט —
כ'גיי נישט מער איבער טוימין-מאָל.

איך גיי, אין געדאַנק, מיין אַלטע היים פאַרביי,
ס'איז שטויב און אַש פון אַלץ דאָרט געוואָרן
און אָנהייבן אויף ס'ניי איז נישט כדאי,
כ'בין דורך דער צייט אַנדערש געוואָרן.

ערגעץ-ווי, ביי חורבן-בלעטלעך,
ברעכן, שמעכן מיינע גלידער.
יעדער אות בעט ביי מיר צערמלעך:
פיר מיך אַריין אין דיינע טרויער-לידער.

היים אין חורבן

א

הענגען טויערן פון פאר און נאך זונפארגאנג, פארמאכט,
פאר ייד, דא און דארט, נאכן חורבן דאך פארבליבן,
זע, דער מאמעס שאטן פלאטערט אין ווינטיקער נאכט.
די טיר פארמאכט, פון דער שוועל — שטיינער צעווארפענע געבליבן.

מיין היים האט דער ברוינער שונא אויסגעפלינדערט,
די טירן שטייען צעפראלמע, איבער דער שוועל גייט נישט קיינער.
ווער נישט אומגעבראכט געבליבן איז פארווינדעט,
און פון גאנצן האב-און-גוטס — צעווארפענע שטיינער.

שווארצע האריזאנטן שווימען אין דער נאכט אריין,
און טוען אן אויף בארגיקע קעפ שאטנדיקע קרוינען;
פארלאשענע לאמטערן אויף מיין מאמעס לעצטן וועג אליין,
איבער אומבאקאנטע צעריסענע פלוינען.

די שטוב-ווינקלען וויגן זיך אין שווארצן;
פון וואנען קומען די אויסגעלאשענע שויבן אהער?
עפעס קילט אזוי אין הארצן —
אויף דער איינזאמער שוועל פאלט א טרער.

אזוועק פון דאנען שוין אזוי פיל יארן,
און אויף דעם שליאך אויסגעוואקסן איז א דארן.
אויף די וועגן פויקט א בייזער ווינט,
און דאס הארץ קיין רו נאך אלץ נישט געפינט.

אויף יענער זייט ים,
אין א ווילד-שווארצן וואלד,
בלאנדזשעט אום מיין מאמע,
צווישן שאַמנס פון נאָקעטע ביימער.

עס ציט מיך אזוי אַהין צו די ברעגן,
ווי ס'וואַלט מיין מאמע, מיר ווינקען אַנטקעגן ;
די פרימאַרגנס יאָגן מיך מיט וואַלקנס באַגלייטע —
ס'וועט מסתמא דיין געשטאַלט זיך ווייזן אין די רוימען ברייטע.

כ'וויל דערהויבן דאָס געמיט,
אַרויסברענגען דאָס איינגעוויגטע ליד,
ווי זי וואַלט איצט פאַר מיינע אויגן געשטאַנען,
און איך האָב איר ליבשאַפט ערשט פאַרשטאַנען.

זכרונות, ווי ריחות גוטע, וועל איך פון זיי טרינקען ;
ס'אָ בלום — מיין פנים לאָז איך אין איר שיינקייט זינקען.
ס'האַט דיין גוטסקייט איצמער פון זיסן הלום דעם ווערט.
דיינע אויגן אַראַפגעלאָזט, ביסט אין עפעס פאַרהערט.

ב

דאָס ביזו באַגעגנט זי האָט מיט אַ תפילה ;
די מאמע מיינע — אַ טויב געווען איז אַ שטילע,
כאַטש דאָס לעבן האָט איר פיל מאַל גענאַרט,
האַט זי פאַרעקשנט אויף אַ נם אַלץ נאָך געוואַרט.

מאמע גוטע און פיל ליידנדיקע,
פרומע, פראסמע און געדולדיקע, —
מראַנסט די שווערע טעג, פון דאגות געבויגן,
טובלסט אין א ים פון טרערן דייע מילדע אויגן.

און אמת, זי וויל, מען זאל איר גלויבן,
און דערמיט גרייטן זיך פארן בית-דין דארט אויבן —
אוצרות און פאלאצן דארף זי דא נישט האבן,
זאל נאר איר געבין ווערן כשר באגראָבן.

אירע מילדע בלאַע אויגן,
מראַגן אַ פרומע באַשיידנקייט;
גלייביק די שווערע טעג געצויגן,
און געבענטשט פאר דעם ביסל זאַטקייט.

כ'פיל נאָך איר וואַרעמע ליבשאַפט,
דעם זויבער-ריינעם בליק אין אויגן ווי זונשיין,
וואָס לייכט-אויף מאַמעס רחמים און וווילשאַפט
און דרינגט ביז אין האַרצן אַריין.

אין יעדער תנועה,
אין יעדן גאַנג,
אַ שמילע צנועה,
אַ נשמה-געזאַנג.

מיט וויי אין הארץ און ביטערניש צווישן די ציין,
אין שטענדיקן גערצאנגל מיט דער נויט,
האָסטו מיט האַפענונג מיך באַגלייט אין דער וועלט.
טראַג איך מיט דאַנק איר בליק צו דעם מזרח־רויט.

אירע רייד איך חזר איבער, איך זאָל זיי אין זיך בעסער דערהערן,
ווייל נישטאָ איז שוין דאָס מויל, דאָס ריינע,
צו וועלכן כ'זאָל מיין אויער קערן —
כ'הער נאָר בלעטער רוישן און בינען זשומען אויף בלומען שיינע.

מיט פרייד, מיט זאָרג, באַגלייט מיך אין גאַנג,
נאָר אין איר ברוסט טוט איר אַזוי באַנג.
אַן אומעט אונדז בלייבט נאָכן צעשיידן —
די זון אין שקיעה שוועבט צווישן ביידן.

אין קנייטשן איר ערלעך פנים.
מיט בלוט יאַמערט די גאַכט.
מיין רוף צו איר פאַלט, ווי אַ שטיין אין תהום —
דער אומגליק שלאַגט אָן זיך אין אַ מויער.

ג

אין היימישער שטוב, אויפגערוימטער,
איך זע זיך אין אַ ווינקל זיצן,
אַ שטילער, פאַרטרוימטער,
סיי אין קעלטן, סיי אין היצן.

מיין מאמע האָט מיך געטראָגן אונטער איר ברוסט,
נאַכגעגאַנגען, נאַכגעטראָגן מיר נאָך אַנאַנד
אַלץ, אויב איך וואָלט נאָר געמוזט
אַננעמען איר אויפּמערקזאַמע האַנט.

אויסגעטאַן מיך פאַרן שלאָף,
מיר אַנגעטאַן אין שטילן באַגינען,
ס'האַט מיין אַנגסטיקער רוף,
אַן אַפּקלאַנג אין איר איידל האַרץ געפונען.

פון מיין פאַקן און מאַזלען האָט זי געוווסט,
מיט זאָרגן געזעסן לעם מיר שעהענווייז לאַנג.
פאַרדעקן פאַר מיר דאָס בלייכע פנים זי פרוווט,
ווייל פאַר מיין מינדסטן וויי טוט דיר, מאַמע, באַנג.

און די מאַמע, שוין מיד,
נאָך אַ לאַנגן טאַג מיט זאָרגן,
זינגט מיר נאָך שטיל אַ ליד:
— שלאָף גיך איין צו שעפן כוחות אויף מאַרגן.

ערלעך צו זיין האָט זי דערנאָך מיך געלערנט,
מיין פשוטע מאַמע, וואָס האָט אַזוי לאַנג
שווער געאַרבעט, גערוימט מיט אייגענע הענט,
און קינדער פאַרוויגט אויף ביי נאַכט מיט געזאַנג.

דאס ליבע קליינווארג וואקסט אונטער.
דער בוים ביים שטוב ווערט געדיכט.
ביזע בשורות וויינען פון די פנימער אַרונטער,
ווען איבער קאפּ הענגען וואַלקנס געדיכט.

מיין שטעטל

א

כ'פיבער ארויס דורך פארקלעמטע ציין,
א וואַרט, וואָס טראַגט שוואַרצן וויי,
ווען ס'טוט דער לעצטער מערב-שטראַל פאָרגיין
אויף מידע קינדער-שאַטנע אין קאַלטן שניי.

אַנטקעגן דעם געוויין פון קינדס לייב און גליד
איז שוואַך דאָס געוויין פון מיין ליד;
און אותיות, וואָס גלעזן אויפן ווייסן פאַפיר,
נישט פאַרטוישן וועלן וויסן צער אין מיין געמיט.

פאַרלאַשן שוין דער וואַנזין-פלאַם,
נאָר איבער אים שטייגט, ציט זיך העכער
דער ניגון פון דורות איבער איינזאַמען שטאַם,
מיט נאַכטיקן ווינט איבער חרובע דעכער.

ציט זיך אַ ניגון פון אַשיקן פלאַם,
ווי האַרבסטיקע וואַלקן-שטיקער, צעריסענע גלידער,
ציען זיך אויפגעטונקלט איבער צווייג און שטאַם
און ביי איינזאַמע שוועלן באַהעפטן זיך ווידער.

געפלוין די גאַלדענע פאווע אַ מאַל,
געפאַלן איז זי אין טאַל, ווי אַ פייערדיקע שפיז אין אַ האַרבסטיקן
טאַג,

געבליבן אַ פּעדער, אַ בלוט-פלעק, אַ גלימער, אונטער אייביקער זון —
אַ צייכן אַ טונקעלער אויף ווייסן שניי פון רוצחישן טראַט.

א שמעטל, צווישן שמעטלעך, א רינג אין א רינג — אלעקסאנדער;
 די פרייד, די זארג — אין זיך באזונדער,
 און מיט אלעמען באנאנדער,
 פון דורות פארבונדן, ווי א קנופ מיט ירושה-וונדער.

אין פוילן-לאנד א שמעטל פון שמעטלעך,
 וויגן זיך שאטנס אויף סומנע ריגל,
 הויזט צווישן ווענט פון פארקניפטע ברעטלעך,
 זעלבסט-פארנאכטיקייט פון זילבער-שפיגל.

אין באגינען נאך, זילבער-שימער,
 מיט ערשטן בליק פון אויפגייענדיקער זון,
 שטראלן-קאלירן וויגן זיך היין-און-הער,
 פארפלעכטן זיך אויף בית-מדרש-ווענט מיט א ניגון.

אין די קלויזן מיט השכמה,
 גייען לערנער, יידן פרומע,
 גמרות שווערע, מיט גאטס הילף, לייכטער טראגן,
 און פאר שחרית געשווינד תהילים זאגן.

אין פריער שעה, אין פרומער,
 קומט דער שוחט, דער רב,
 מיט פארהלומטע גלידער אין גוף שטומען,
 און לאזן זיך אנטער מקוה-טרעפ אראפ.

ס'גייט שמחה דער זאקנמאכער, חיים וועבער,
מיט שלאף נאך אויף וועם אין פאבריק;
ס'גייט זרח דער מעטריקע-שרייבער
מיט וואקלטריט פון שענק שוין צוריק.

קומען פרויען אין די מארקן מיט געשמעלן,
לייגן צוימען פאר ברוק און בראק;
קומען שניידער, שוסטער מיט געזעלן,
ברענגען אוצרות נאך באהאלטן אין בטחון-זאק.

פון צעשווומענע טונקעלע קאנטורן,
שיילט זיך א ליכטיקער פרימארגן ארויס,
ווי פון אויפגעבליטן זכרון,
די קינדער-יאָרן אויף מאמעשים שוים.

ג

דאָרט וווּ כ'האַב דורך שפּאַלטן פון האַלצענער שטוב
געזען די זון קוים אין דער הויך,
ווען מײן מאַמע געוועקט צו דער אַרבעט מיך האָט —
פון פּאַבריק-קוימען געשפּאַרט האָט שוין דער רויד.

מײן מאַמע, מיט מילדן בליק, שטייט מיר צוקאַפּנס,
די בלויע נאַכט לעשט שטערן נאָך שטערן,
דער קאַיאָר שפּרייט אויס אויף מיר אירע פליגל,
ווען ס'בענטשט מיך מײן מאַמע, אויף מײנע אומבאַקאַנטע וועגן.

כ'זע פאר זיך די נאכטיקע היים,
דעם טאטן, דער מאמען, קינדערלעך, היפש אין צאל.
געקוואלט האט ליבשאפט צווישן ווענט פון ברעטער און ליים,
יעדער מיט זיין וועג, יעדער מיט זיין קול.

מיינע ערשטע טריט דארט, צוזאמען מיט דער נויט,
מיין שטוב געשטאנען איז אין דער „ידישער גאס“.
געזען דורך מיין נידעריקן פענצטער די שקיעה רויט
פון אונטער דעם געבויענעם שינדלדאך.

איך שפיר ווי דער ווירבל-ווינט טוט די שטוב אַ הויב
און טראַגט דורך חשכות מיין וויגל אַרויס,
און פאלט אַרונטער, ווי אין האַרבסט, אַ בלאַט פון בוים,
ס'בלייבט פון דער שטוב, נאָכן חורבן, אַ צעבראַכענע שויב.

ד

איבער מיין פענצטער שפילן זיך שטראַלן, פאַסמעס גאַלדשטויב,
בלעטער פלאַטערן פאַרביי, ווי פייגל אין האַריוואַנט,
דער ווינט קלאַפט מיט טויטפּינגער אין מיין שויב
און שטערט מיין רו און הויזגעזינד.

כ'פאַרגין נישט מיינע אויגן צו זען
ווען די זון גייט ווידער אויף אויף מיין פענצטער,
כ'זויל נישט מיט מיינע צימערדיקע פינגער צען,
זאַמלען פון זון אין באַגינען געשליפענע ווערטער.

ס'טרויערט די ווערבע טיף אראפ,
די גרינקייט פון פליין האט דאך פארצערט דאס בלוט.
דער הימל הויערט אן שוין — א פינצטערער גרוב,
מיין נשמה ווערט געבויגן פון שנאה און ווייטאג.

געווען איז שפע פון צייטיקן קארן,
א זון האט אראפגעשיינט מיט ליכטיקן טאג;
איצט איז דער הימל אין צער פארלאשן געווארן,
און וואלקנס פינצטערע הענגען איבער מיין שטוב.

אין פארנאכטיקן אומעט פון אמאליקער היים,
געהערט די קארעם אויפן שמאם אין וואקסן זיך שפאלטן;
היינט הער איך דעם שארף פון די שטריק, וואס ברעכט דאס געביין
פון ברודערס גוף, צום בוים, צוגעשפארטן.

קיין שפור מער פון אונדזער יידישער גאס דארטן —
דאך, האט אין מיר מיין הארץ נישט אויפגעהערט
צו טראגן און צערטלען דעם פירקאנטיקן „לוםטגארטן“
פון ביימער מיט אומעט צערוישט, וואס דערגרייכט מיך אהער.

געבליבן, ווי געווען, דער „לוםטגארטן“
אין מארקפלאץ, דעם רונדן;
נישטא זענען כלויו די יידן דארטן,
וואס פלעגן קומען רוען אין שאטן.

אויב געבליבן איז נאך דארטן,
א ביימל בלויז פונעם גארטן,
זאל עס דערהייבן זיך גערן
פון די זאפטן פון מיינע אויגן-טרערן.

מיין מאַמע

אין שלאַפלאַזע נעכט טויכסטו אויף,
אַן אומעטיקע זע איך דיך גיין
פון פאַראַנטער היים דורכן פוסטן הויף —
אין חושך פון פאַרגיין.

מיין מאַמעס געזיכט שטייגט אויף פון די פלאַמען
מיטן צער פון אירע פאַרשניטענע קינדער.
איר רחמנות-בליק שווימט אַריבער ימען,
אויסווישן אַ טרער מיר מיט פאַרקוילטע פינגער.

עס וויינט אַריין אין מיין הלום איר געזיכט,
אַ לעצטע טרער פאַלט אַראָפּ, ווי אין תהום.
אין הימל צינדן אַן זיך אירע בענטשליכט —
די ברכה צעטראַגט זיך אין רוים.

טאַג און נאַכט האַבן זיך צעשיידט,
עס איז די שעה פון נעילה.
מיין מאַמעס האַרץ אין טרויער פאַרגייט —
איבער מיין צוקאַפּנס וויברירט איר תפילה.

ערד, קילע ערד, וויגט דיך, הילט דיך איין,
בעט דיר אויס אַ שוואַרץ געלעגער;
נישט דערגיין קאַן צו דיר די מאַרגנשיין,
ווי ס'דערשיינט נישט מער ביים מיר דער וואַסער-טרעגער.

אין חלום כ'זע זי פאר מיר שטיין,
ווי שניי-פרימאָרגן בלענדט איר פנים ריין ;
גייט אום צווישן די קינדער צארט און פארקלערט
און די ליפן אירע לויבן, ווער לויב איז ווערט.

א שטוב — א גרויס הויזגעזינד,
אויפן טיש א וואַכיק ברויטל,
האַט די טרייע מאַמע געקויפט אַצינד,
פון דעם אַרעמען קלייטל.

מיין מאַמע — געזאָרגט און געזונגען,
געהוידעט האַט מיין וויגעלע,
דערציילט ווי ס'האַט מיטן גלעקל געקלונגען
און אויף וועגן געשפרונגען אַ שנייווייס ציגעלע.

זי האַט מיך גענערט מיט איר מוטערישן גליק,
מיינע קאַרגע שפּילעכלעך — אירע תנועות פון פלינקע הענט,
וואָס האַבן ווייך געגלעט, ווי איר וואַרעמער בליק,
איידער די קאַלכאוויונס האַבן איר לעבן פאַרברענט.

אויסגעטאַן מיך פאַרן שלאָף,
מיך אַנגעטאַן אין באַגינען.
ס'האַט איר אַנגסטיקער רוף
אַן אַפּקלאַנג אין מיין האַרץ געפונען.

דיינע ווערטער פארגאנגען לאנג
געבליבן איז די גומסקייט פון דיין קול,
ווי פון זילבערשאל דער קלאנג,
פון פאסטער-הארן צווישן בארג און טאל.

מיין ליד זאל דעם אמת וועגן דיר זאגן;
כ'בין דאנקבאר דיר, מאמע, ערשט אצינד,
ווען ס'איז שוין שווער אויף הויכן בארג די לאסט טראגן,
און ס'טוט צו דער ערד מיך שמויסן א שמורעמווינט.

מיין טאטע

כ'קום צוריק צו ווייטע פארגאנגענע יארן,
כ'בלעטער אויף דאס לעבן ווידער ;
ס'גייט אויף מיין טאטנס וועלט אין מיין זכרון,
און א שפור פון מינע ערשמע לידער.

ווי כ'וואַלט אים זען אַרומגיין אַ פאַרקלערטער,
צייטנווייז שרעקט מיר זיין אומעטבליק ;
מיר דוכט, אַז היינט ערשט הער איך די וואַרהאַפּטע ווערטער :
נישטאַ קיין בעסערס ביי אַ טאַטן, ווי דעם קינדס גליק.

איז וואָס, אַז זיין גוף איז פון מיין אויג באַהאַלטן ?
זיין געשמאַלט האַט דער שטורעם פון יאַרן נישט פאַרמעקט,
און זיין נאַמען מיט לויב גייט אויף פון קבר דעם קאַלטן,
ווי די מאַרגנזון פון דער נאַכט מיך וועקט.

שטיי איך ביי זיין שטומען צוקאַפּנס געבויגן,
ווי ער אַ מאַל ערנסט איבער אַ ספר.
איך קוק ווי ער טיפּט זיינע פרומע אויגן
אין די געלע בלעטער, ווי אויף פּרוכט רייפּער.

דער עכאַ פון זיין צאַרטן ניגון,
יובלט שטיל אין מיין בלוט,
טוט אין רו מיין האַרץ פאַרוויגן,
אויף מיין געמיט זיין ווייכער שאַטן רוט.

פירקאנטיק איז געווען זיין גרויע באַרד,
אַרום פנים לויטער, ווי אַ זון צעהעלט,
די ליפן גרייט זאָגן אַ זאַפטיק וואָרט,
ווי אַ רייפֿע פרוכט, וואָס גאַלדיקט אין פעלד.

דער האַרציקער ניגון פון מיין טאַטנס מויל,
האַט נישט איין מאל פאַרמעקט דעם יאוש פון מיין בליק,
ווען בילדער טראָגן זיך פאַרביי מיט גרויל,
פון שטאַם, וואָס גייט אין געראַנגל נאָך זיין לאַנד צוריק.

דער טאַטע — האַלבער חסיד, האַלבער משכיל —
פאַרהייבט דעם קאַפּ פון ספר מיטן לעדערנעם באַנד,
בליקט דורכן געשליפענעם גלאַז פון דער שמאַלער בריל
און זעט אַ חלוצים-לוסט צום אַכותדיקן לאַנד.

מיט פרייד-אויגן קוקט ער אויף זיינע קינדער,
ווען ער זעט אז זיי ווילן אַריין אין וואָרן לאַנד,
צו פיטערן אין די גלילער בערג אייגענע רינדער
און צו ווערן שומרים מיט אַ גבורהדיקער האַנט.

ער האַט זיין גלויבן געשעפּט פון ריינע קוואַלן,
ער האַט אים אין שטורעם, אין פיין געטראָגן,
דאָס פרומע געזאַנג האַט נישט אויפגעהערט שאַלן
אין טעג, וואָס האָבן ווי מיט בייטשן געשלאָגן.

ער האָט צו מיר גערעדט
מיט תפילהדיקע הענט,
מיט רייד לומדישע, און אויגן פול מיט געבעט :
פאַרשעם נישט די פרומע משפחהדיקע פיר ווענט.

אויף זיין שאַרפן וואָרט כ'האַב געשוויגן,
און די טעג לויפן געשווינד,
וועל איך זיך מיט אים נישט קריגן,
כ'גיב זיך אונטער — כ'בין זיין קינד.

קוק איך היינט אויפן ציטער-שקיעה-פלאַם,
און עפעס אייגנס ליכטיקט-אויף אין זכרון :
די היים — אַן אינדזל אין אַן אויפגעברויזטן ים,
אין, ווי אַ שטערן אין די וואַלקנס, געגאַנגען פאַרלאָרן.

נקמה נעמען

צו דער שוועל פון מיין אמאליקער היים,
געפירט דער געדאנק האט מיך דורך בלוטיקע וועגן,
וואלקנס אונטער צערסענע הימלען טראגן מיין פיין,
און נעכט טויבע קומען גרויליק אנטקעגן.

די נאכט קומט מיט שווארצן פליגל-רויש אין געהער,
עס ציטערט דאס הארץ, וואס הערט אויף קאנען זיך פרייען,
און ווילט זיך וויינען — איז געפרוירן די טרער,
די ווינטן, מיינע געדאנקען פארווייען.

איך גיי דא ארום איינער אליין,
קיינער קומט מיר נישט אנטקעגן,
וואס זאל מיר אנווייזן ווהיין צו גיין,
וואס קאן מיך באפרייען פון שווערע שרעקן.

כ'לאז זיך גיין אין וועלדער, ווילד פארוואקסן —
נישט צו טרעפן מער די בלוטיקע האנט;
ס'קומען-אויף מיינע ברידער, אין טויטנטאל פארוונקען
נקמה נעמען, בעטן זיי נאך אנאנד.

דער זכרון פון בוים

דער זכרון פון בוים,
אָפּגעפּרישט פון מאָרגן-טוי,
דערמאָנט צוריק דעם טרוים,
געשפּונען אויף אייגן ערד, נאָך רוי.

מיט בלעטער צענומען אין הייכן,
ווי אויגן פריידיק, צעפלאַמט,
קוקט ער ווייט און פריי אַריבער טייכן,
זעט די מרחקים נישט געצאַמט.

פלאַטערט אַ בלאַט אין צעזונגענעם ווינט אויפן בוים,
שעפטשעט שמיל אויס די חלומות פון בלוֹנג,
ווי מיין געוועכטער טרוים אויף נייער היים,
וואָס ציט זיך דורך ווייטן נעכטן, פריש און יונג.

דער ווינט האָט בלעטער פון די צווייגן אָפּגעריסן,
אַבער טיפּער שטאַם האָט זיך פאַרהימט,
אַ פּרילינג-רעגן האָט גענומען ברכהדיק גיסן,
און נייע בלעטער פון די צווייגן האָבן אויפגעבליט.

האַלט זיך דער בוים, לאַזט זיך נישט אומוואַרפן,
שפאַרט זיך דורך די ווייטן און די הויכן,
קעגן ווינט, דעם בייזן דעם שאַרפּן,
וואָס טראָגט סכּנות פאַר זיין טיפּן תּוכן.

א שיינער טרוים

געמיינט, מיין הויז, בלום און בוים,
פארציען הויך מיט א צוים,
צו קאנען אומגעשמערט אין היים,
שטיל וועבן מיין שיינעם טרוים.

ס'האט א ווינטל ערשט געבלאזן ארום,
און געשעפטשעט מיר אין אויער:
דיין חלום איז ענלעך צו א בלום,
פארקוקט אקעגן הויכן הימל-בלויער.

זאל מיין הארץ זיין דער האר פון טרוימען,
געוועכטע פון א גאלדענער צייט;
וונדערלעך שוועבט נאך די פאווע איבער צוימען,
אין דעם נאכט-בלויען רוים ברייט און ווייט.

טראג מיר, טרוים, פון מיין פארטונקלטן הימל ארוים,
צו ליכט פון א דור וואס איז הייליק פארגאנגען,
זאל זייער שיינקייט, צניעותדיק און גרוים,
באפרייען מיין זעל, פון רוטינע געפאנגען.

דוכט זיך, א קול פון ווייטסטער ווייט,
וואס איך הער קוים-קוים,
פרעגט מיר: וואס גייסטו אום פארשטיינערט, שמילערהייט?
— כ'וועל ערגעץ-ווי דערגיין מיט א זעונג אזא, אין טרוים.

א מאַל, כ'פיל זיך פאַרלאַזט און דערשימערט,
א ווינט דרייט זיך ווילד אַרום אַ בוים.
אַט רייסט ער זיינע וואַרצלען, ער צימערט
און שטורעמט שוין מיין רואַרט פאַר טרוים.

דאָס אימה-בילד פון חורבן וועט קיין מאַל פאַרגעסן נישט ווערן,
דאָס גייט נישט פאַרביי, ווי אַ טרוים,
וועסט שטיינבלייבן די וואַרענונג צו הערן :
היט דאָס בלוי פון פרוכת, געבליבן אַן דער גילדענער זוים.

צו שט יי ער

צושטייער

צו דער פאראייניקונג פון אחדות-עבודה מיט פועלי ציון

איך טראג איצט מיין לויב צו א שבט מענטשן,
א בינטל רויון, געבליבן ליגן אין א זייט;
עס שפירט דאס הארץ און ווערט נישט מיד בענטשן,
א רעשמל קעמפער צעוואַרפן און צעזייט.

געווען א טאג פון יוגנט-בלי,
פון טרוימען, געבויט אויף פרעמדע, כישופדיקע בריקן.
פון ברודערשאפט, מיט געמיינזאמער מי,
האַבן מיר, מיט וויזעס, א בונד פארשניטן.

מיר האָבן געאַטעמט מיט פראַצע און מאַטער,
פון אַ שפראַך אויף קאַיאָר ביז מערבֿ-זון פאַרגיין
אין רוים, ווי די פּאַן אין פּלאַטער —
וועט די פּאַן ווייטער ליכטיקן מיט שוין?

געזונגען האָבן מיר אין וויימוט דאָס ליד:
„מיר ווערן געהאַסט און געטריבן“
און פון הירשקע לעקערט, דער שוסטער-ייד —
איז צעריסן דאָס ליד, מיט בלוט געשריבן?

עס שווינגט נאָך אַ טאָג אין טונקעלן ליכט,
מיר זעען קוים דעם אַפּשיין פון ווייטן צוריק;
עס גלאַנצן נאָך געשטאַלטן מיט וואַקלדיקע טריט,
און איך פיל נאָך די וואַרעמקייט פון זייער בליק.

אין מיין שפיגל אויפגעלויכטענע, פון פאכריקן און גארבן,
קומען זיי פון טיפעניש פון יארן, ווי פון פעלדזן-שפאלמן.
— כ'וועל אייך אין בלענדיקע ווארט-פארבן,
אויף דורות פארפיקסירן און מיט ליבע געשטאלמן.

אויף אַ חברס טויט

יוסף ראַטנבערגן ז"ל

אַוונטיקע טויען באַפייכטן זיין קבר.

צווישן שמילע גראָזן

מורמלט מרויעריק אַ ווינט.

די נאַכט האָט זיין לעצטן שמייכל צוגעדעקט

מיט באַריר-צימער פון איר שוואַרצער האַנט,

שמילקייט אויף מצבה-שטיין ליגט,

שמילער מרויער פון די ביימער טריפט.

דאָס וואָרט אין האַלדז טוט שטיקן

ס'קלעפט די צונג צום גומען,

די ליפן אין ווייטיק געשלאָסן,

פון זיין טויט דעם פּרײַען,

פון זיין טויט דעם פּרײַען.

און נאָר אַזאַ בלענדיקער בטחון,

ווי זיינער, איז שטאַרק ווי אַ געזונטער בוים,

וואָס ווערט פון ווינטן נישט צעבראַכן —

ער וועט דורכגיין פאַרטונקלטע וועגן מיט העלן טרוים.

דער קאַפּ און די פלייצעס שוין געבויגן —

געבויגענערהייט קאָן מען אויך דערטראָגן

צו יידיש-היימען די קלוגע אויגן,

און צום בוך, צום פּרײַען וואָרט, אייגנס צוטראָגן.

מיט גרויס פיעמעט געוויגן מיט גינגאלד
אותיות, ווערמער און לידער,
מיט פשוטקייט האָט ער געוואָלט
דינען די מענטשן-ברידער.

מיט שווערע, פאַרזאָרגטע טריט,
ער ווייסט וויל ווהין ער גייט —
צו טרינקען דורשטיק פון מים חיים — דאָס קוואַליקע ליד,
וואָס שמראַמט און רוישט שטיל, ווי דינער זיד.

שטילע רייד, באַדענקטער טראַט,
ווען שווערע שמיינער האָבן שוין געדראַט,
באַגלייט דער ווונדערוועג,
פאַרניכטן דאָס אַנגעזאַמלט גייסטיק פאַרמעג.

כ'געדענק — זיין פנים האָט זיך געמאַן אַ צעהעל,
געשלאָגן מיט אַזוי פיל פרייד-געמיט,
ווען ער האָט אַריבערגעשפּרייזט אונדזער שוועל,
צו בלייבן אין אונדזער מיט.

מיר זיצן געמיטלעך אויף אַ חברישער מסיבה און רעדן,
עס איז צום האַרצן זיין לשון יידיש
און ס'ווילט זיך קיין מאָל מיט אים נישט שיידן.
ער מורמלט אַ ניגון אויפגעכאַפט אַזוי היימיש.

כ'דערמאָן אים מיט יראת-הכבוד,
דעם ליבן חבר און טייערן מענטש.
ער האָט אונדזער שיינעם חלום געכאַוועט
זיין נאַמען זאָל ווערן געבענמשט!

דעם אַנדענק פון חבר זרובבל

מיט אַ האַרץ, ווי אַ הייליקער פּלאַם,
גייט ער אויף אויף אַ זינגענדיקער צייט,
וואָס טראַגט טרייהייט צום אייגענעם שטאַם,
פון אַ גרויסן טרוים באַגלייט.

איך האָב דיך אַפּט רעדן געהערט,
כ'האַב אויג-אויף-אויג דיך שטענדיק געטראַפּן ;
ביז דיין לעצטן אַטעם אויף דער ערד
האַט דיין וואַרט, ווי דער קוואַל, געפּליסט אַפּן.

מיין האַרץ האָט פאַרנומען דייע רייד,
ווי דאָס פעלד פאַרנעמט ערשטן רעגן,
וואָס פאַלט אין דער ריכטיקער צייט
און פּילט אַן דעם טייך ביז די ברעגן.

כטחונדיק, פון אידעע-ליכט באַהעלט,
זע איך דיך זיך הייבן אויף טרעפּ,
צו שטיבעלעך, מיט דיין גייסט באַזעלט,
און דייע אויגן פינקלען, ווען דו האַסט גערעדט.

ווי זאַנגען פּולע, אויפגעגאַנגען
זענען הערצער מיט גוטסקייט געבענטשמ,
און ווי דאָס פעלד זינגט אין זומער געזאַנגען,
איז דיין וואַרט אַ שליחות געווען.

על טער

איך ווער עלטער,
נאָר ווי יוגנט מיט לייכטן שוונג,
כ'וועל דורכטראַגן זיך מיט טרוימען, אַ צעהעלטער,
ווי כ'האַב געטראַגן דורך אַלע צייטן אַן אידעע יונג.

מיין לעבן האָט דורכגעטראַגן זיך ווי אַ בליץ,
ווי דער ווינט, וואָס ווייעט אַלץ קעלטער,
בייסט פון שטאַם די וואַרצלען, רייסט פון בוים דעם שפיץ,
און ס'פאַלט פון נאַקעטן, הוילן בוים אַ לעצטער בלאַט פאַרגעלטער.

צו אַלט מיט ווינטמילן זיך שלאָגן,
נישט לייכט אויך ראַנגלען זיך מיט זיך אַליין,
מיט שוואַכע הענט אַ ריינעם געוויסן טראַגן,
— מיין וועגליכט זיי ביז כ'וועל פאַרגיין!

אַט פאַרגייט די זון אין פינצטערן טאַל,
דער וואַלד שטייענדיק שלאַפט מיט איין
און דער שאַטן, ווי אַ שוואַרצער טויטנמוך,
דעקט פון שפעטן האַרבסט אַ לעצט בלעטל איין.

פון קעלט ציטערן די פייגל אין נעסטן,
טוליען זיך אין שרעק פאַרן ווירבלווינט,
— ווי וואַלט איך איצט זיך ווינטשן צום בעסטן:
ווי אין דער יוגנט, זיין קרעפטיק און פריש אַצינד.

אן אימאזש געווען איז דער אויסגעדאכטער ברעג,
און דערגיין צו אים איז מיר נישט געראָטן ;
געבליכן מיר פארענדיקן דעם שיינעם אָנהייבוועג,
מיט שפּרייטן אויף אים מיין קענטלעכן שאַטן.

זאָל כאָטש אַ פּלעמל בלייבן

מיט אַ האַרץ, דורכגעפלאַמט און דורכגעצאָרנט,
גיי איך צו דעם אויפבויו פון דער וועלט;
הינטער מיר גייט נאָך מיין גלויבן באַוואָרנט,
ווי דער וואַרצל פון אַ בוים, וואָס קרעפטיקט אים אויך אין קעלט.

דער בוים, ער שפילט זיך מיט די צווייגן-בלעטער,
און איך, מיט פינגער פלינקע, פאַרשפיל זיך מיט אַ ליד;
ווער עס זוכט די פרייד אין שוים פון בעכער —
איך טרינק טראָפנס ליכט, וואָס פאַלן אויף מיין פנים צעגליט.

צי וועט ווען די רו באַגלייטן מיך אין וועג,
מיין בליק זאָל זיך אָפּשמעלן אויף דער מי אין פעלד,
און פילן אַז כ'גיי נישט פאַרשעמט ווי די זון פון טאָג אַוועק,
נאָר ס'טראָגט אין דמיון מיך אַ חלום פון אַ שענערער וועלט.

דער טאָג איז פאַר מיר, ווי אַן אַנהויב פון אַ ליד,
וואָס טראָגט דעם קלאַנג פון מיין באַשאַף אין ווייט;
און דער מאַרגנשיין דערפרייט מיין געמיט,
איך זאָל צום טאָג מיינעם נישט ווערן פון יאוש באַגלייט.

די וועלט אין פרימאָרגן איז פריש און יונג,
דערפאַר מיין אויפשטיין מיטן ערשטן האַנען-קריי באַגין,
אין פאַרלאַנג צו פילן דעם פרישן טעם פון טוי אויף דער צונג,
ווי דעם האַניק דעם זיסן ס'פילט און לעקט די בין.

דער גרינער כאָר-געזאַנג פון ווינט צווישן בלעטער,
דערגרייכט פון אומעטום צו מיין אומרוק געהער ;
וועל איך היינט באהאַלטן די זאַרג שוין אויף שפעטער,
אַז די אויערן זאַלן זייגן יעדן פרישן קלאַנג אַליץ מער.

פירט מיך דאָס האַרץ דערוואַכט אין טאָג אַריין,
מיט לויטער געזאַנג אין די טריט,
אין אַ וועלט קלאַר און ריין,
ווי ס'איז היינט מיין פּרילינג-ליד.

מיט דאַרשטיקע אויגן געקוקט כ'האַב דורך דער שוויב,
און אין מיין האַרצן אַ שטילער פאַרלאַנג :
כ'זאַל די זויבערקייט פאַרהיטן פון טונקל-גרויען שטויב,
און זען די וועלט זאַגן שירה ביים זונאוּפגאַנג.

כ'וויל, אַז דער נעכטיקער געראַנגל פאַר מיין ציל
זאַל נישט פאַרגיין פון מיין זכרון ;
ווען פלעקן אין דער זון זענען פיל,
זאַל כאַטש אַ פלעמל בלייבן פאַר מיר פון מיינע יאָרן.

פונעם אמאל און היינט

פון יענער צייט איז אוועק א שלל מיט יארן,
מיין הארץ ביז איצט אט יענע טעג פילט,
איך שטיי און קוק און בלייב א וויל פארלארן,
אנטקעגן אונדזער פארזיי, וואס ליגט צעטרעטן ווילד.

די טעג, די איצטיקע, זענען נישט ווי פאר יארן,
דאס ווארט, דאס היינטיקע, איז נישט ווי א מאל,
וואס איז אין ליכט פון בטחון אויסגעשמידט געווארן,
ווען מיין דור האט אויסגעטראגן דעם שווערן גלות-עול.

יוגנטברויז, ווי שטראַמיקער טייך, האט מיר גליק פארשפראַכן,
געמיינט, כ'וועל מיט שיינעם חלום דערשווימען צו א ברעג,
נאַר, ווי כוואַליעס גיך, זענען טעג א סך דורכגעלאַפן,
און מיין האַפּענונג איז, ווי דער שוים, צערונגען אין מיין וועג.

ווי בריוויק אַרום אונדז עם ווערט,
ווער ווייס ווי לאַנג דער שטורעם וועט דויערן,
און וואָס ס'איז אונדז אויסשטיין נאָך באַשערט,
ווען דער קלאַנג פון יוגנטליד פאלט אויף טויבע אויערן.

דער גלויבן פאַרבאַרגן איז אין האַרטע פעלדזן-קאַרבן,
איידער איך האָב באַנומען, אז דער שיינער חלום,
וואָס האַט זיך אין מיר צעשפּילט מיט ווונדערלעכע פאַרבן
לעבט נישט מער מיט מיין פּרילינגליד בשלום.

וויפל האָב איך נאָך זומערס מיט שיינעם רעגנבויגן?
דערפאר איך באַגעגן אַ יעדן פארפרי מיט דאַנק:
ביסט מיין וועלט, ווי אַ פויגל, שוין אַוועקגעפלויגן,
דערפאר מיין געמיט איז נידריק, און פון אומעט מיין געזאַנג.

די יארן פארגייען

אויף די שויבן טאנצט דער גראַער רעגן,
מיינע פענצמער — אַ שוואַרצער ראַם פון נאַכט —
זיי שרעקן מיך ווידער, זיי קומען מיר אַנטקעגן
פון שאַטנדיקע וועגן, מיר דאַכט.

שארפער ווינט בייסט די צווייגן פון שטאַם,
צעשיט אַ בלאַט נאָך אַ בלאַט איבער פעלדישן זויט,
ברעכט די זאַנגען און ווי אַ צעברויזמער ים,
ברומט אומהיימלעך איבער צוקאַפּנס פון מיינ נאַכטטרוים.

אַצינדערט איך קאָן נישט שלאָפן ;
די נאַכט — אַ שוואַרצע האַנט, וועקט מיך אויף :
זע, אַ בלוטרויטער שטערן אויפן צפון,
ציטערט, פינטלט מיט אַנווונק אויפן סוף.

פון הימלען וועט נישט פאַלן קיין גענאַדבליק
אויף מענטש, וואָס איז אַ טייל פון איובס לייזן געוואָרן —
אַנשטאַט אַ האַרץ, וואָס שרייט נאָך גליק,
טראַגט ער געהאַרכזאַם די לאַנגע פּייַן-יאָרן.

איך באַהאַלט די אייגענע ווונדן,
דעם אומרו אין זיך נעם איך איין ;
מיינע חושים זענען נישט פריי — ווי געכונדן
צו דער ערד איז דער שטיין.

דער טאָג איז באַלד שוין אַוועק

מיין נאָקן בייגט זיך אַראָפּ פאַרן פּויגל,
וואָס פּעדערט זיך מיט געזאַנג איבער מיין שטוב,
ער קוקט דורך גראַע באַגין-שוּיבן מיט זיין אויגל,
ווען מיר דריקט אָן אומעט, ווי אַ שטיין אויף אַ גרוב.

איך הער אויפן פּרי-טראַקט באַזאַרגטע טריט,
זע פאַר זיך שפּרייטן אַ גרויען וואַלקנשטויב;
ווי אַ וואַנדער-פּויגל בין איך מיד,
און מיין שרעק — פון אַ פאַרבלאַנדזשעמער טויב.

כ'שטרעב נאָר נאָך אַ טראַפּן רו,
אַן אויגנבליק פון פּרידן —
וואָס האַט אַ ווערט די רוֹנקייט אין שפּעטער נאַכט-שעה,
ווען אַפּגעבליטע, פאַלנדע שטערן לאָזן מיך קאַלט, אומצופּרידן.

דערשפּירן זאָל נאָר ווער דעם צימער פון האַרין,
ווען מיין שאַטן באַגלייט מיך באַרג-אַראָפּ,
מיט אַלע טונקעלע פאַרבן פון האַרבסט,
טראַג איך אַוועק אַ טרויער אין מיין קאַפּ.

פאַר מיין צייט, וואָס מיר איז נאָך געבליבן,
זאָלן גענוג זיין די געכענטשטע שעהען,
ווען כ'האַב די קליינע לידער געשריבן,
מיט דער זאַרג, אַז מיין שטוב זאָל אין פּרידן רוען.

די יארן פארגייען, כ'בין עלמער געוואָרן,
די ווענט פארשאַטן מיט שטויבן פון וואַכן אַ סך ;
און מיין ליד איז נאָך אַלץ נישט געבאָרן,
און איך שטיי נאָך אַליין אויף אַ שליאַך...

איך וויין מיט דיר

אומהיימלעך ברומט אונטערן פענצטער דער ווינט,
רייסט די בלעטער פון ווונדיקן בוים,
און ווארפט ווי מיסט זיי געשווינד
ארום דעם פארלאזענעם גארטן-צוים.

הענט אראפגעלאזטע צום דיל,
פארזארגט געבויגן דער קאפ,
אין צימער וויינט עמעץ שטיל,
די אויגן טרויערן אראפ.

דו שטייסט אויפן טרעפל פארשטילט,
די טיר הינטער זיך פארמאכט,
די ביימלעך פאר דער שוועל — אין טרויער געהילט,
איבער זייערע שפיצן לאזט אראפ זיך די נאכט.

ווי א ווינט יאגט מיך אן דער אומרו,
וואס דערגרייכט צו מיר פון דייע חרובע שוועלן,
כ'וואלט שיקן געוואלט דיר א ווארנונג-רוף — ווי?
דער חושך וועט פארשלינגען מיינע באפעלן.

עס איז נאָר אַ צופאַל — איך מײן,
וואָס דו ביסט אין חושך אַרײַן;
אײן שפּאַן נאָך צו מזרח־שײַן,
און וועסט צו אַ לױטערן טאַג דערגײן.

די פינצטערניש האלט אין איין שטייגן,
גרייכט צו דייע ברעכיקע קני
און שפארט אלץ ווייטער אויף צעהוידעמע צווייגן —
ביז ארום דיר וועט וועקן זיך דער שמילער מארגנפרי.

אויף יענער זייט מיר
שפרייטסטו אויס דייע פליגל,
און טראגסט זיך אוועק פון מיר
איבער צעברעכענע שוועלן און צעפאלענע ציגל.

טוסט דיין ליכטיקע היים פארלאזן,
און גייסט אריין אינעם וואלד אומליכט,
ווי א פויגל א לעצטער האט זיין שטאם-נעסט פארלאזן,
ביז צום ווידערשיין פון מארגנליכט.

דיין שטרויכלטראט אין נאכט-שעה אליין,
איז דער שליאך, וואס איך האב ווען באטראטן
און געפירט מיך דורך הארטן שטיין,
צו וועלן א שפרינג טאן איבער מיין אייגענעם שאטן.

איך גיי דיר, אין געדאנק, אנטקעגן,
אט שטיי איך שוין ביי דיין שוועל ;
א געשמאלט דרייט זיך פאר מייע אויגן,
ווי ס'וואנדערט איינע אליין מיין זעל.

איך זע דיך קלאַר,
מיט אַ ווינק פון אַ ברעם,
פון צער איבער דיין גרויליקן קלעם,
און דורך ווייסן בלענד אויף מיינע האַר.

פון שטוב און גאַס דערהער מיין רוף :
ס'איז סוף טאָג, מיין זון ;
דיין וויי פון אַ בלאַנדזשעדיקער שאַף
שטיל איין — דער אַוונט צעגייט אויף דער מאַרגנזון.

האַרץ, מיין גרויס קינד :
קאָן זיין אזא האַרץ, וואָס נישט פילט דיין וויי ?
אויערן, וואָס הערן נישט דיין געשריי אַצינד ?
אויגן, וואָס זעען נישט אַ פרוי מיט הענט אויסגעשמרעקטע צוויי ?

כ'האַב אַ דוכטונג געדאַכט :
פון נעפל אויפגעשווימען,
ביסטו פון אַ פינצטערער נאַכט
צו דיין הויזגעזינד צוריקגעקומען.

מיר דוכט : איך הער, ווי דו עפנטסט ברייט דיין היימטיר,
אין מיין חלום זע איך דיין פנים ווי אויפן וואַר,
דיין ברעמען-צוק, ווי אַ סטרונע-וויכריר,
וואָס וואַרעמט מיט פרישקייט אויף דיר — מיין בכור.

די נאכט לאזט אראפ א שווארצן טויער,
און פארלעשט די אויגן הינטער זיבן שלעסער,
נאר דעם, וואס הערט א קינדס געוויין מיט באדויער,
שלייפט דאס מארגנליכט שענער, און בעסער.

אין יענער נאכט האט דיין קינד אין בעמעלע געוויינט,
און מאכטלאז איז געווען דער פרוו עס איינצושטילן,
די קרוינען פון שמערן איבערן פענצטער האבן געחנט,
און ארונטערגעזונגען — דעם קינדס צער-אויגן צו פארשפילן.

דאס קליינע גופל בלייבט וואך
אונטער צודעק פון ווייסן געוואנט,
זוכט דעם טאטנס גלעט פון האנטפלאך,
וואס איז אויסגעשפרייט צוקאפנס, ביי א פרעמדער האנט.

און די מאמע, די טרייע באשיצערין, וואס וואכט אליון,
אונטער טירן פארשלאסן און פענצטער פארהאנגען,
נאר אויערן פארשפיצט און אויגן ווארטן אויף מארגנשוין,
ערשמע שטראלן אויף ביימער-שפיצן צעהאנגען.

אז דיין טאטע וועט קומען צוריק,
שטייגן אויף א טרעפעלע העכער,
וועסטו זונעלע-אייניקל לאכן אין בליק,
ווי דאס פייגעלע זיך פרייט אויף באזונטע דעכער.

דו, מיין זון, ביסט אין געוויין ארויס אליין,
איך וויין מיט דיר, פארגיי אין געוויין ;
איך הער אויך דער מאמעס קלאַנג אין דיין קינדס געוויין —
אומרו מיינער, אין טויבער שטוב אליין, וואָס וועט איצטער זיין ?

ווי אויף פויגל-פליגל

ווי אויף פויגל-פליגל אויבן,
טרעג איך געהויבן די מחשבות ווייט ;
מיט א זעונג פון א גלויבן,
בינד איך איבער קנופן פון פארפלאַנטערטער צייט.

די ברכה פון ווייטע מי-יאָרן נישט צערענצלט, נישט פארלאָרן,
דער באַדן טיף צעאַקערט, גרינט און בליט,
עס ווינט זיך אין פרייד אין פעלד דאָס קאַרן,
און איז גרייט צום רייפן שניט.

מיט געבענטשטן נייגער קוק איך אויף מיין מי,
וואָס כ'טרעג מיט כוונה פון מיין שטוב אַרויס
פארן ליכטיקן מענטש יעדן אינדערפרי,
ווי די גרויסע זון קוקט שטיל צו דער וועלט אַרויס.

כ'שטיי היינט אויף מיט נייעם מאַרגנליד,
ווי דער פויגל פרי צום געזאַנג ;
איך טרעג אויף די פינגער רייד צעבליט
איבער גאַסן מיט מיין נאָך יונגן גאַנג.

כ'גיי אַדורך מיין וועלט באַשיידן,
מיט א געצוימטן שמייכל,
ווי א ריגל אויף מיין ריידן,
כאַטש דאָס בלוט שלאַגט אין מיין האַרץ ווי א טייכל.

מיר דוכט, אינעם שווינג,
אז כ'בין נאך יונג,
און כ'טראג די טרוימען ווי א מאל,
איבער בארג, איבער טאל.

געהאט שמערונגען הארטע,
דערנאך — די טרוימען, באגערן
נאך פריינטשאפט-האנט געגארטע,
און דאס שטרעבן אנטדעקט צו ווערן ווי א שמערן.

און איצט קומסטו צום ווינדערלעכן ארט,
צו יענעם פאלאץ וואס איז פרעכטיק און בלענדיק.
דארט וועט רעדן דאס פלאמיקע ווארט,
פון א הארץ, וואס מוז ליב האבן שמענדיק.

אפקלאנגען

אפקלאַנגען

ליגט דער טוי אויף קילע טרויבן,
גראַזן, פון פייכטקייט געבויגן,
אַ פאַרטייעמער דרעמל אַטעמט אויף די שויבן,
זיס איז דער שלאָף פון די מידע אויגן.

איך גיב מיין טייל צו שטייער, ווער אין מי פאַרשלאַנגען,
און איך שלעפּ, און איך צי, און הויב,
און ס'אַטעמען איין און אויס מיינע לונגען,
גלייך מיט אַלעמען סמאַלערדיך און זאַמדשטויב.

איך האָב צוויי גוטע, פעיקע הענט,
זיי שאַפן, זיי פאַרהיטן מיך פון גויט,
זיי ציען זיך, ווי אַ שטריק אויף הויכע ווענט,
זענען גרייט טוען אַלץ — פאַרן זאַטן ברויט.

פון די שטיינערנע מויערן האָבן קלאַנגען
זיך צעשאַטן הויך און ווייט,
וון ס'איז מיין באַשאַף מיט בוי אויפגעגאַנגען,
אַז כ'ווער איצט מיט קאַלירמע ליכט אין גאַס באַגלייט.

און איצט, ווען כ'ווער פון עפעס נישט צופרידן,
זוך איך איבער גאַסן אַ צופרידענעם בליק
ביי די בויער, מויערער און שמידן,
און אַרום גייעס פאַרבוי געפין איך מיין גליק.

פ ר י - ב א ג י ן

די נאכט האָט גערן די לבנה געבוירן,
זאָלסט נישט בלאַנדזשען איבער די גאַסן און אויף אומבאַקאַנטן וועג;
דאָס ליכט דעם טאָג געגעבן, ס'זאָל נישט גיין פאַרלוירן
פאַר דעם פּורעמער פּון וואָרט, די קרוין פּון מענטשישן פאַרמעג.

ס'איז פּרי-באַגין. דער וואָלד, דאָס פעלד אין שלאָף,
אירע ערשטע שטראַלן די זון טראַגט אין טאָג אַרײַן,
ווי איך טראַג מיין אויפגעוואַכטן גוף
אין געאייל אין פאַבריק, מיט יעדן מאַרגן-אויפשיין.

אַ ווינטל לייכט לויפט אום באַרוועס,
ווי מיין טראַט פּריידיק-גרינג.
מיר דוכט זיך אויס, אַז דעם דופט פּון בעז
פיל איך ווי אַ פּרישן געטראַנק אויף דער צונג.

דער טרויער פון שטאַמען

— איך האָב אין הויז אַן טרויער נישט געווינט —
געטראָגן אויף אַקסלען געהאַרבעטע טעג;
דער הימל האָט מיין וואָרט נישט געשוּינט
האָב איך דעם טרוים אויסגעוואָגלט אין וועג.

כ'באַנעם פון שטוב דעם שטאַמיקן טרויער
און דעם געוויין פון צעריסענע שייך,
וואָס קוקן מיט אימה פון הינטערן בעט אַפּער —
ביידע דאַרף איך טראָגן אויף זיך.

אַ פאַרגליווערטער שמייכל איבער ווענט
פאַרווינט מיין אומעט אין פרומען צימער,
ווי פּערזן ערשטע, פון קיינעם נישט געלייענט,
ווערן פאַרלוירן אין שטומען דעמער.

פון סטעליע טונקלט אַראָפּ דער שאַטן,
די טריט מיינע האָבן דיל לייכט באַרירט;
קיינער אַרום הערט נישט דעם אומרו אין מיינע בלוטן,
וואָס האָבן דעם טרוימער פון שטאַם טיף דערשפּירט.

אויך מיין מאַמעס ווייכע רייד,
דעם טאַטנס צוויי תפילהדיקע אויגן,
זענען פאַר מיר נישט קיין פרייד,
ווען איך ווער, ווי דער פלוים פרי איינגעבויגן.

מיין לעבן האָט מיט אומרו זיך געוועבט,
ווי די זון באַגלייט אַ האַרבסטִיקן טאָג;
אַן פֿרייד האָט מיין יוגנט פֿאַרשוועבט,
ווי אַ בלאַט אינעם ווינטִיקן יאָג.

ס'טוט באַנג אַ מאָל אויף מיינע הענט

צו גלייך מיט מאַרגנרויט,
דורך ווילדערניש — אן וועג,
מיט אַרעמען ברויט
לאז איך זיך אַרבעט זוכן אַוועק.

כ'בלייב מיט אַ פאַרשעמטן טראַט
ביי אַ פאַרמאַכטן טויער;
גיי איך צוריק פון שמאַט
מיט אַ געמיט אין טרויער.

ווייעט דער מדבר-ווינט און ס'רוישט דער ים,
די נעפלען לאָזן זיך אַראָפּ, די הימלען ווערן נידער, נידער,
די הייזער אין גראַען אַרומגענומען, ווי אַ צאַם
איך פיל, עס רייסן מיר די גלידער.

כ'הער אַ קרעכץ פון איינזאַמען בוים,
כ'זע אַ ווינקלווינט בלאַזט אויף אַ צעקנייטשט פאַפיר,
פליט איבער נידעריקע דעכער צום פוסמן רוים,
און פאַלט צוריק אַראָפּ, ווי מיין יאוש-בליק אויף פאַרהאַקטער טיר.

כ'האַב מיט שמאַרקן ווילן צו אַרבעט געשפאַנט,
אי מיט פרייד, אי מיט קרעכץ, געגראַבן לינקס און רעכטס,
און דורך מיין געשמרעקטער, טרייער האַנט,
דערפילט דעם טעם פון זיסע פרוכט, דעם סם פון שלעכטס.

איך שטייג אויף גלייכע און אויף קרומע טרעפ,
טרעט פעסט איבער ניי-געבויטע אלעמענס שטיבער,
און ס'הערט זיך פון מיינע טריט די קלעפ,
ווי זיי וואַלטן רופן : שפּאַן די מידקייט אַריבער.

נאָר ס'טוט באַנג אַ מאָל אויף מיינע הענט,
צו וועלכע כ'האַב זיך נישט ווייניק אַנפּאַרטרויט —
זיי האָבן מיין געמיט איינזויגן נישט געקענט
און קיין אייגענע שוועל און טיר מיר נישט געבויט.

עס זינגט אין מיר

פוילן איז געווען מיין וויגלאנד-היים,
א געצעלט פאר זיך צו אויסכויען איך האב געזוכט,
זען איבער זיך, איבער ייד און מענטש א הימל ריין;
נאר מער נאך באגערט: פון ערד אייגענער די פרוכט.

כ'זע פאר זיך מיין הויזגעזינד אין פיין פארגאנגען.
און מיין יונגשאפט, בארוישט, קומט פון טיפענישן אנטקעגן.
מיט דערוועגעניש זינג איך די געזאנגען
א הילכעדיקן הימען צו ישראלס ברעגן.

ס'דערמאנט זיך א הילצערן שטיבל מיט א קוימען
א גלויבן דארט הויכט זיך פריידיק הויך,
אריבער צעבראכענעם פלויט, איבער צוימען,
און טראגט דיך דורך דעם גרויען רויך.

כ'האב מיין קאפ נישט געוואלט בייגן,
ווי ס'בייגט א זאנג זיך לייכט אראפ;
כ'האב צו הויכן געהויבן מיינע אויגן,
צו זען אויף בלעטער הענגען א לויטערן טוי-טראפ.

ווי אַנגענעם צו וויסן אין, אז דאָס איז געשען מיט מיר —
מיט יום-טובדיקן האַרץ, מיט געזאנג אין די טריט,
געאַנגען אויף וועגן, סכנהדיקע אַן אַ שיעור,
פאַר דער פרייד, פאַרן גליק פונעם ייד.

זינגט אין מיר אַזאַ צעלויכמענע, די זכּיה,
וואָס דער יוגנט-דראַנג געווען איז מיר ליבער
און אין אויפבלי פון לאַנד איז פאַראַן אויך מיין זריעה —
דאַס לויטערסטע און ריינסטע פאַרמעג, וואָס ב'לאַז איבער.

ליב און זיס איז דער טרוים

אלץ ארום אַטעמט, לעבט,
ס'לעבט דער באַרג, דער שטיין, דער בוים;
ווי אַ פּוּיגל פּרײַ, דיין געדאַנק שוועבט —
ליב און זיס איז דער טרוים.

כ'האַב ליב שפּאַצירן אין טונקעלן שימער פון פּאַרנאַכט,
ביים לעצטן אָפּשיין פון פּאַרגייענדיקער זון,
אַ פּאַרבענקטער, אַ פּאַרטרוימטער, אין זיך פּאַרטראַכט
און פון האַרץ גייט אויף שטיל אַ ניגון.

אַט פינקלען גינגאַלדענע שמערן פון טיפּער ווייט,
באַגלייטן, ווי מיט שטילן געזאַנג, מיין נאַכטיקן שפּאַציר
און וועקן דערינערונגען פון אַ לעבן, פּאַרגאַנגען שוין ווייט,
מיט יונגע יאָרן צעבלימע, נאָר אייביקע פאַר מיר.

און, ווי זיי, די שמערן, הייב איך זיך הויך,
פאַרשפּרייט אַרום זיך אַ העלע שיין,
און צוזאַמען מיט זיי נעמט דער הימל מיך אויך,
אין זיין אומענדלעכקייט אַרײַן...

מיין היימיש ווינקעלע

אַט איז די שטוב, וווּ איך פורעם מיין ליד,
פאַרהאַרעוועט אין קליינע אותיות, אַן באַלוינונג, אַן שכר,
איך אַמעם אין זיי אַרײַן אַ וואַרעם געמיט,
פון אייביקן שטרייט, אייביקן צער.

כ'האַב גערן מיין היימיש ווינקעלע,
מיין שרייבטיש מיט אלפן, ביתן, גימלען,
געקליבן, געשריבן מיט השיבות אויפן פינטעלע,
וואָס זוכט און געפינט אַן אַרט, ווי שמערן אין הימלען.

דער טאַג איז אַ הייסער און אַטעמען איז שווער,
איך שרייב די פערזן פאַרמאַטערט,
צו מאַל נעם איך כליפען מיט אַ בלוטיקער טרער —
דערנאָך שיינט-אויף די זון — אַ ליד צעפלאַטערט.

פאַר מיין פענצמער שמייען צעבלעטערטע ביימער,
שאַמענען קיל מיין שטוב, די באַשיידענע פיר ווענט,
און ווייל איך פיל דאָס גוט, דעריבער,
איז דער אַמעם פון ליד נאָך פריש אויף מיינע הענט.

איך זע דורכן פענצמער די וועגן פאַרלירן זיך,
שקיעה-שאַמנס ציען זיך פאַר די אויגן,
און ווייטע געשמאַלטן, דוכט זיך,
קוקן דורכן פאַרהאַנג, פאַלד אין פאַלד פאַרצויגן.

א געליבטע

איך שפיגל זיך אין דיינע טיפע אויגן,
זייער בליק, שארף ווי וויין, שיכורט מיין זעל;
דיין געשמאלט שיינט מיט פארבן פון רעגנבוין
— דער הימל-טיף איז ריין און לויטער העל.

א פויגל-געזאנג אין מארגנפרי
זינגט אויס די פרייד פון נייעם טאג,
די בלום מיט נאכטטוי באזאפט איז ווידער פריש פאר בלי
— פרילינג, צוויט און בלומען דיר אנטקעגן איך טראג.

נישט אין הלום, נאר אויף דער פריילעכער וואַר
פיל איך דיין קאפ אויף מיין שויס רומ;
אז מיר האָבן ביידע גליקלעכע יאָר,
און פיכערן צוזאמען מיטן יונגן בלומ.

איך טראַכט פון דיר ביי נאכט,
איך זע דיך אין שיין פון באַגינען.
דו שטיסט פאר מיינע אויגן אין פרילינג-פראַכט,
— אזא רייפקייט, ווי אין דיר, וועל איך נישט געפינען.

קומסט אַריין צו מיר, צינדט זיך אַן אַ פלאַם,
גייסט אַוועק פון מיר, לעשט זיך אויס דאָס ליכט;
עס שימערט אַ שיין אויף די כוואַליעס פון ים,
זיי שפּרייטן זיך אין ווייט און קומען צום ברעג געדיכט.

אַט זע איך דיך ווידער, איך גיי דיר אַנטקעגן,
אויף דיר פאלט מיין גליקלעכער בליק ;
כ'בין אַנטלאָפן פון מיין צימער, מיט פייגל-פליגל איבער וועגן,
ווייל אונטער דיינע וועס-דעכלעך וווינט אַ וועלט פון גליק.

איך ווארט אויף דיר

שוין לאנג ווארט איך אויף דיר,
מיט אומרו אין די אויגן.
ווען דו וואלסט אויך געווארט אויף מיר —
באצירט וואלט אונדז א רעגנבויען.

כ'בין אין גראען דעמער געבליבן אליין
און געעפנט די אונטמיר,
צויבערדיק, ווי לבנה-שיין,
אויפגעלויכטן האט דיין פנים מיר.

מיר האבן פארפלאכטן אונדזערע הענט,
ליפן האבן זיך אין ציטער א שטרעק געגעבן,
ווי א פלאנץ ציט זיך ארויף אויף צעזונטע ווענט —
אלץ ווערט אין דער וועלט איצט אונדז וויליק געגעבן.

קאראלן בלענדיקע האב איך דיר געבראכט
פאר דיין גלאטן האלדו-אלבאסטער,
און א מיכל פון פיינסטן זייד-געוועב, א פראכט,
פאר דיין שטאלץ-געהויבענעם קאפ, שיין געקרויזטער.

מיט שטילע און פארשעמטע רייד מיר האבן גערעדט
פון פרי ביז נאכטשפעט —
אז אויף ליבע דארף מען במחונדיק האפן,
און אז חן זאל געפינען דאס ליד, ערלעך און אפן.

יענע ליכטיקייט שעץ און לויב

כ'האָב ליב זען ווען ס'צינדן זיך אין הימל שמערן,
אַז מיין אויג, צוגעשמידט, מיט נייגער וואַכט ;
כ'פרוכיר אין זיך דעם נייגער דערקלערן,
נאַר אַלץ אַרום מיר, אויסער איך אַליין, לאַכט.

כ'פיר דורך מיין לעבן אויף דער ערד,
ווי אַ שטילע שאַף אין פעלד,
וואָס קוים איר קולכל מ'הערט,
און האַט קיין אַנזען נישט אויף וועלט.

נאַר איך וועל אויסטראַגן,
וואָס טראַגן איז מיר באַשערט ;
פאַרבאָרגן וועל איך ווידער טראַגן,
די שטילע בענקשאַפט, וואָס האַט אַ ווערט.

לאַמיר נעמען פון לעבן גליק און פרייד,
פריילעך זיין, ווי פייגל זאַרגלאָז אין הייכן.
דאָס לעבן איז ווי אַ חלום, וואָס גיך פאַרגייט,
און דעם שפיץ פון באַרג קאַנסטו נאַר מיט יונגע טריט דערגרייכן.

שווייג, מיין האַרץ, שווייג,
ביסט מיטן אומרו נישט איין-אַליין.
אויך דער פויגל אין פאַנג, אין שטייג,
טראַגט פאַרשטומט געזאַנג צום מאַרגנשיין.

איך רעד אַזעלכע לויטערע ווערטער,
דערהערן איך זאָל די שטילקייט,
ווען ס'פאלן פון ביימער די בלעטער
אַלמערהייט.

דער האַרטער לעבנס-וואָר איז ווי פון צוואַנג אַ קלעם,
פרעסט דיך אין דיין אויפגעצווונגענעם וויי ;
וואַלסט וועלן דיינע הענט טוען אַ צענעם
און אויספעכטן דיין גורל אונטער כמאַרעס פון בליי.

און די יאָרן קייקלען זיך,
באַלד פאַרגעסן דעם אייגענעם גאַנג,
און די קינדער פון מיין שוועל דערווייטערן זיך,
ס'בלייבט נאָך פון אַלמן ליד דער קלאַנג.

נאָך אין אונדזערע הייליקע טראַגישע טעג,
ווערט געצונדן דאָס יום-טוב-ליכט,
אַריבער מאַמעס געקלאַג אין בלוטיקן וועג,
צעשפּרייט זיך אַ רעגנבוין איבער געזיכט.

יענע ליכטיקייט שעין און לויב,
אין די אויגן זאָלסטו זי טראַגן,
זי טוט אין פינצטערניש אויף פליגל דיך אַ הויב,
זאָלסט גרינג די נאַכטשרעק איבערטראַגן.

עס האָט מיך דער גורל דערנענט צו מאַשינען

ס'איז פרי-באָגין. די וועלדער, די פעלדער נאָך שלאָפן.
אירע ערשמע שטרעלן די זון טראַגט אין טאָג אַרײַן,
ווי איך טראַג מיין אויפגעוואַכטן גוף
אָוועק אין פאַבריק מיט יעדן מאָרגן-אויפשמײן.

עס האָט מיך דער גורל דערנענט צו מאַשינען.
ווען נױט האָט געפירט מיך אין פאַבריק אַרײַן,
באַגלייט האָט מיר דער גלױבן, אַז איך וועל דאָ מיין זײַן געפֿינען,
און נױט, ווי אַ שאַטן, וועט מיר מער נישט נאַכגיין.

איך גיי אין פאַבריק אויסאַרבעטן זאַקן,
גלעט איך מיט די פינגער זיי פעדעם זייד
אויף שפּאַלן געצױגן, ווי דער בויער יעדן טאָג אַלין העכער אויף
שטאַקן,
ווי ס'גייען שעהען ליכט אין באַשאַף — אָוועק מיט באַדייט.

אַ בלאַסע שײן וויברירט אויף טוכלע ווענט,
פאַרפלאַנטערט זיך אין געדיכטן שטױב
פון פאַרשידנאַרטיקע פעדעס, פאַרגרייט דורך הענט,
וואָס זייער באַשאַף באַקלערט — ווערט איז אַ לױב.

עם דרייען זיך רעדער מיט ווילדן געברויז,
אזוי לויפט אויך דיין בליק אויף מאשינען, אהין-אהער,
די היץ ציט די זאפטן פון די ביינער ארויס
און די לופט, ווי געשפונען געדיכט — צו שערן מיט א שער.

פענצטער פאררויכערטע, שויבן מאמע, פארשטויבטע,
פארטונקעלן מיר דעם לאנגען ארבעטסמאָג,
וואָס שיידט זיך מיט מיין באשאַף, נאָך שעהען אָפגערוישטע,
מיט דעם שמאַליקן געקלאַנג, וואָס דערגרייכט מיך ביזן זיבעטן ראָג.

דאָ, אין געדיכטער לופט פון אייל און אייזן,
גייט דער טאָג אין מידקייט אַוועק.
די זייגער-ווייזער לאַנגע און שווערע שעהען ווייזן,
ווי אַ סך פאַרגאַנגענע יאָרן, צעשאַטענע, אָן צוועק.

כ'זע, ווי די גלאַנציק-שוואַרצע רימענס
וויקלען מיינע שענסטע טרוימען;
כ'זע, די וועלט דורך רויך פון קוימענס,
וואָס ציט זיך געדיכט אַרויף צו די רוימען.

אין פּרילינג-טעג — אַנשטאַט זען די בליענדיקע פעלדער,
בין איך געצווונגען קוקן אין רויע מאַשינען אין פאַבריק;
אַנשטאַט הערן דעם מאַרגנרויש פון אויפגעוואַכטע וועלדער,
געמוזט פאַרנעמען פון אייזן און שמאַל געקלימפער-מוזיק.

אַט זע איך אין געדאַנק
די טיפע וועלדער, די גערטנער פול מיט פרוכטן,
די היימלעכע שטאַט, מיט גאַסן ברייט און לאַנג —
מיין בענקשאַפט צום דרויסן ווערט אין וועבשטאַפן פאַרפלאַכטן.

ס'קלאַפן אין פאַבריק די רעדער אין געדריי,
עס טראַגט אַרויס זיך פון פענצטער דער רעש,
ווי ס'גייט מיר מיין טאַג מיט שטאַלגעקלאַנג פאַרביי,
און ס'בלייבט מיר פון מיין באַשאַף, ווי נאָך אַ שריפה — דער אַש.

איך בין געווען אַ האַנט בלויז, פון אַ ראַד אַ דרייער,
פאַר די וואָס דאַרפן מיין מי צו באַקליידן אומבאַקאַנטע פים,
וואָס לאַזן מיך קאַלט, ווי אַן אויוון אַן אַ פונק פון פייער,
כאַמיש איך שיק דורך זיי אין לענדער פון מיין באַשאַף אַ גרום.

עס מונטערט מיך אויף דער רויש פון רעדער אין פאַבריק,
צעוועקט אין מיר מיין זכרון צו ווייטער וועלט,
ווי ס'האַט דאָס לעבן מיך אויפגענומען מיט אומהיימלעכן בליק,
ווען כ'האַב דאַרט מיין ציטערדיקן טראַט געשמעלט.

נאַכטשפעט פירט מיך צוריק צו מיין היימישער טיר,
דער מילכוועג מיט אַלע ווינקענדיקע שמערן
וואַרט לאַנגע שעהען שוין אויף מיר,
וויילן מינע מידע טריט אַהיים דערהערן.

ווי טאָוולען פון אַן אַרויסגעפליקט בוך

ביסט אַ גאַסט געוואָרן ביי דיין אייגן לעבן,
דאָס וואָרט פון פרייד פלאַטערט אויף שויב און טיר,
בלייבסט פוסט, ווי טאָוולען פון אַן אַרויסגעפליקט בוך, אַן לעבן,
מיט אַ קאַלטער לבנה איבער דיר.

אומגעקערט האַסטו זיך צו דער וועלט מיטן נאַקן,
ווי אין קרומען שפיגל גייט דער מענטש אין אַ זייט אליין,
אויך דאָס לבנה-פנים געל, איז מיט קרומע באַקן,
און בייזער ווינט ברומט דורך די ציין.

דו ביסט אין באַנג-צער אַפט מאַל אליין,
ווי אויפן ראַנד פון וועג דער שטיין ;
וויילסט גיין פון אייגענעם גורל אוועק,
נאָר אין צער געלייטערט קומסטו צוריק מיטן זעלביקן וועג.

כ'האַב נישט דרייסט געפרעגט : ווהיין, ווו ?
כ'בין גרייט פאַר דיר מיין טיר צעווייגן,
ווער קאָן דאָ זיין אזאַ תושב, ווי דו,
כ'זאַל דורך דיר הערן דעם עכאַ פון אַ פאַרשטומטן ניגון ?

דער בוים וואַקסט הויך אַריבער דעם פלוים.
און ווען שטורעם לויפט, צעשמערט אַ בייט —
אַ יורש, אַ נאַענטער, ברענגט אויף דאָס ברויט,
אין זכר פון זאַמען, וואָס דו האַסט פאַרזייט.

מיט מיין ליד אליין

כ'האָב נעכטן אַוונט פאַרמאַכט די טיר שטיל
און געבליבן מיט מיין נישט פאַרענדיקט ליד אליין,
נאָר די זינגענדיקע פינגער זענען גרייט דעריאָגן דעם ציל —
אַ ליד היינט קלינגט ווידער, קריסטאַל־ריין.

ווי אומרוק איך בין און יונג,
מיין בלוט אין מיר נעמט אַפּט זיך צעשפּילן,
כ'זינג אַראָפּ וואָס אויף דער צונג,
אַדער כ'וויל אויסשרייען מיינע געפּילן.

כ'האָב פאַראיינט וואָרט מיט וואָרט — סטראָף,
פאַרפּלאַכטן סימבאָל, געמיט, וואָר דורך פשוטן טייטש,
און אונטערמעניק געמאַכט האָט דעם שלאָף,
אַ פּסיק־טיק פון שרייבמאַשין און שאַרף פון פאַפּירקנייטש.

כ'מעק אויס און שרייב ווידער,
כ'נעם די ווערטער טראָגן, ווי מען טראָגט אַ קינד
אויף אויסגעשפּרייטע, זינגענדיקע גלידער,
צו מאַמעס זיסע נאַפּלען — אַ דינער שטראָם ווייסע זיסקייט רינט.

אותיות, ווערטער, קומען שורותווייז, דין און קליין,
פּילן דאָס האַרץ אָן מיט קדושה־פּלאַם;
שליפּט זיך איינציקווייז אַן עבודה לויטער ריין,
מיט דעם בליאַסק פון שפּיגלים.

פון אפגרונטן ציט זיך מיין ליד,
פון זאפטליקע וואַרצלען וואַקסט אַרויס דער בוים.
כ'געדענק נישט דעם אַנהייב, ס'איז נישט פון דער מיט —
ס'קומט ווי אַ בליץ, וואָס שניידט דורך דעם רוים.

מיט דעם ביסעלע פייער, וואָס איז מיר, ווי יעדן באַשערט,
וואַרעם און לייטער איך מיין ליד,
ס'זאל פאַר דורות נאָך מיר האַבן אויך אַ ווערט,
ווי מיין אייגענער ניגון, וואָס כ'האַב אין דויער געשמידט.

זינג איך ווייטער מיין גלויביק געזאַנג,
מיט ווערטער אויסגעלייטערטע אויף מיין וועג,
אַנטקעגן ייד מיט יידיש ליד אין זיין גאַנג —
דאַס בעסטע פון אונדזער רייכקייט און פאַרמעג.

א י נ ה א ל ט

עקזיסטענץ

7	ירושלים
10	צו דיין הויך
11	כנרת
13	הר כנען
14	אָרום כנרת־ים
18	בעדוינער
21	יום-כיפור־מלחמה
28	פאַר עקזיסטענץ

פּרילינג

33	פּרילינג
35	אַטעם פון פּרילינג
36	מאַרגנפרי
37	מיט נייע עולים
40	אין הייסע טעג
41	דער מויערער
43	פון שאַפּערישע טעג
45	דוכט זיך
48	אויף היימישער ערד
49	וווּ ס'זינגט אַרויס די מי פון קויש
51	צו באַשאַף
52	זומער אין פעלד
54	פון שלאַף דערוואַבט
55	וואַך אויף, מיין קינד
56	אַ זייגערל
57	קינדערלעך

חורבן-בלעטלעך

61	חורבן-בלעטלעך
62	היים אין חורבן

68	מיינ שטעטל
74	מיינ מאַמע
77	מיינ טאַטע
80	נקמה נעמען
81	דער זכרון פון בוים
82	אַ שיינער טרוים

צושטייער

87	צושטייער
89	אויף אַ חברס טויט
92	דעם אַנדענק פון חבר זרובבל
93	עלטער
95	זאַל כאַטש אַ פּלעמל בלייבן
97	פונעם אַמאַל און היינט
99	די יאַרן פאַרגייען
100	דער טאַג איז באַלד שוין אַוועק
102	איך וויין מיט דיר
107	ווי אויף פּויגל-פּליגל

אַפּקלאַנגען

111	אַפּקלאַנגען
112	פּרי-באַגין
113	דער טרויער פון שטאַמען
115	ס'טוט באַנג אַ מאַל אויף מיינע הענט
117	עס זינגט אין מיר
119	ליב און זיס איז דער טרוים
120	מיינ היימיש ווינקעלע
121	אַ געליבטע
123	איך וואַרט אויף דיר
124	יענע ליכטיקייט שעץ און לויב
126	עס האַט מיך דער גורל דערנענט צו מאַשינען
129	ווי טאַוולען פון אַן אַרויסגעפּליקט בוך
130	מיט מיינ ליד אַליין